

Rapport nr.: 2003.009	ISSN 0800-3416	Gradering: Åpen
Tittel: En vurdering av kalkspat - og dolomittmarmorpotensialet i kommunene Tjeldsund, Evenes og Skånland		
Forfatter: Odd Øvereng		Oppdragsgiver: NLP/ TRP og NGU
Fylke: Nordland og Troms		Kommune: Tjeldsund, Evenes og Skånland
Kartblad (M=1:250.000) Narvik		Kartbladnr. og -navn (M=1:50.000) Sjomen 1331-1, Evenes 1331-4, Astafjorden 1332-2 og Tjeldsundet 1331-4
Forekomstens navn og koordinater:		Sidetall: Pris: Kartbilag:
Feltarbeid utført: 1976 - 2001	Rapportdato: 16.05.2003	Prosjektnr.: 2705.20
Ansvarlig:		

Sammendrag:

I 1996 ble det ved NGU utarbeidet planer for et landsdekkende karbonatprogram: "to locate and characterise Norwegian carbonate deposits and provinces of economical interest". Evenes - området ble valgt ut som det første som skulle evalueres. Undersøkelsene har i hovedsak vært begrenset til geologisk nykartlegging og kjemostratigrafisk aldersdatering av de ulike typene av kalkspatmarmor og dolomittmarmor i området.

Resultatene fra kartleggingen er oppsummert i NGU Rapport nr.2002.088. I prosjektperioden, 1996 - 2001 ble det også foretatt en vurdering av karbonatpotensialet med tanke på en kommersiell utnyttelse. Rapporten gir en oversikt over resultatene fra den økonomiske evalueringen av karbonatpotensialet i regionen.

Karbonatbergartene dekker store arealer i området og gjennom den geologiske kartleggingen har en del karbonatene inn i ulike hovedtyper /enheter.

Undersøkelsene viser at det kan være betydelige variasjoner i renhet, både mellom – og innenfor de enkelte enhetene.

Industrien stiller strenge krav til kvalitet, slik at bare begrensede partier av den undersøkte marmoren tilfredsstiller dagens krav for økonomisk utnyttelse.

Rapporten konkluderer med at det er kalkspatmarmoren som i første rekke er det interessante råstoffet med tanke på industriell utnyttelse. Følgende 5 forekomster / områder er trukket fram som særlig interessante:

Fjelldalsheia. Tjeldsund kommune.

Sandstrand. Skånland kommune

Evenestangen. Evenes kommune.

Stuenes. Evenes kommune.

I området finnes en lang rekke soner med dolomittmarmor som i partier har en kvalitet som tilfredsstiller kravene for økonomisk utnyttelse, men mektigheten er for liten (fra 5 til 20 m), til at de lar seg utnytte industrielt.

Emneord: Fagrappor	Industrimineraler	Kalkspatmarmor
Dolomittmarmor	Analyser	

INNHOLD

1.	INNLEDNING / FORORD	6
2.	OPPSUMMERING OG KONKLUSJON	7
3.	FORKOMSTTYPER.	8
3.1	Kalkstein / kalkspatmarmor	8
3.2	Dolomitt / dolomittmarmor	8
4.	ANALYSERING	9
4.1	Prøvetakingsmetodikk	9
4.2	Analysemetoder	10
4.2.1	Prøvepreparering	10
4.2.2	Syreløselighet	10
4.2.3	Totalanalyse (XRF)	10
4.2.4	Forbrenningsanalyser av total karbon (TC) / total organisk (TOC) med Leco ovn.	10
5.	OMFANGET AV UNDERSØKELSENE	11
6.	GEOLOGI	11
6.1	Avgrensing av undersøkt / vurdert område	11
6.2	Geologi	11
7.	BESKRIVELSE AV KARBONATBERGARTENE	12
7.1	Tangskjellet	13
7.1.1	Kalkspatmarmor	13
7.1.2	Dolomittmarmor	14
7.2	Evenesflaket	15
7.2.1	Kalkspatmarmor	15
7.2.2	Dolomittmarmor	18
7.3	Ramstadflaket	18
7.3.1	Kalkspatmarmor	19
7.4	Steinslandflaket	21
7.4.1	Kalkspatmarmor	21
7.5	Marmor av ukjent tilhørighet og dannelsesmåte	22
8.	FOREKOMSTER MED KLART ELLER FREMTIDIG POTENSIAL	22
8.1	Viktige kalkspatmarmorfelt / forekomster	23
8.1.1	Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt	23
8.1.2	Stuenes kalkspatmarmorforekomst	26
8.1.3	Sandstrand kalkspatmarmorforekomst	27
8.1.4	Evenestangen kalkspatmarmorforekomst	28
8.2	Viktige dolomittmarmorforekomster	31
8.2.1	Ramstad dolomittmarmorforekomst	31
8.2.2	Blåfjellvatnet dolomittforekomst	32
9.	VURDERINGER AV PRIORITERTE FOREKOMSTER MED FORSLAG TIL OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER.	33
9.1	Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt	33
9.2	Sandstrand kalkspatmarmorfelt	34
9.3	Evenestangen kalkspatmarmorfelt	34
9.4	Stuenes kalkspatmarmorforekomst	35
10.	LISTE OVER AKTUELL LITTERATUR	36

TABELLER

Tabell 1&2	Analyser av marmor tilhørende Tangskjellet	11-12
Tabellene 3 – 6	Analyser av marmor tilhørende Evenesflaket	14-16
Tabellene 7 – 9	Analyser av marmor tilhørende Ramstadflaket	17-19

Tabell 10 Analyser av marmor tilhørende Steinslandflaket	19
Tabell 11 Analyser av marmor med ukjent tilhørighet og dannelsesmåte.	20
Tabell 12 Analyser av kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia.	23
Tabell 13 Analyser av kalkspatmarmor fra Stuenes.	25
Tabell 14 Analyser av kalkspatmarmor fra Sandstrand.	26
Tabell 15 Analyser av kalkspatmarmor fra Evenestangen.	28
Tabell 16 Analyser av dolomittmarmor fra Ramstadområdet	30
Tabell 17 Analyser av dolomittmarmor fra Blåfjellvatnet	31

Analysevedlegg

Tabellene 18 – 20 Analyser av marmor fra Evenesflaket	1
Tabellene 21 & 22 Analyser av marmor fra Ramstadflaket	5
Tabell 23 Analyser av marmor fra Steinslandflaket	8
Tabell 24 Evenesflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 15	10
Tabell 25 Evenesflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 16	11
Tabell 26 Evenesflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 18	12
Tabell 27 Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 19	13
Tabell 28 Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 20	14
Tabell 29 Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 21	14
Tabell 30 Steinslandflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 28	15

Tekstvedlegg (Kvalitetskrav til kalkspat - og dolomittmarmor til ulike anvendelser)

Tabell 31 Krav til kjemisk sammensetning (i vekt %) og hvithet (% reflektivitet) for noen typer CaCO ₃ -baserte fyllstoff.	2
Tabell 32 Kvalitetskrav til kjemisk utfelt kalsiumkarbonat brukt som pigmenter (i vekt -%).	2
Tabell 33 Krav til formalingsgrad for noen typer fyllstoffanvendelser.	2
Tabell 34 Krav til PCC brukt som fyllstoff i papir.	3
Tabell 35 Krav til kalkråstoff til bruk som fyllstoff i pigment.	3
Tabell 36 Kalkråstoffkrav til cement.	4
Tabell 37 Typiske analyser av brent kalk/dolomittisk kalk.	4
Tabell 38 Egenskaper til typiske brente kalkprodukter	5
Tabell 39 Krav til kalkråstoff til bruk i fremstillingen av forskjellige glasstyper.	5
Tabell 40 Kvalitetskrav til kalkspatmarmor brukt til fremstilling av kalsiumkarbid.	6
Tabell 41 Kjemisk sammensetning til dolomittmarmor /dolomittmarmorprodukter som er på markedet.	7
Tabell 42 Oversikt over en del europeiske storleverandører av dolomittmarmor med kvalitets - spesifikasjoner og anvendelser.	7

Bildevedlegg

Figur 1 Kalkspatmarmor i nedlagt brudd ute på Evenestangen	1
Figur 2 Kalkspatmarmor i nedlagt brudd ute på Evenestangen	1
Figur 3 Oversiktsbilde, Sandstrand kalkspatmarmorfelt (Sandfjellet)	2
Figur 4 Fargebåndet kalkspatmarmor i veiskjæring ved Trøsen	2
Figurene 5 & 6 Tynnslipbilder av kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket	3
Figurene 7 & 8 Tynnslipbilder av dolomittmarmor tilhørende Evenesflaket	4
Figurene 9 & 10 Tynnslipbilder av dolomittmarmor tilhørende Evenesflaket	5
Figurene 11&12 Tynnslipbilder av kalkspatmarmor tilhørende Ramstadflaket	6
Figurene 13 – 16 Tynnslipbilder av kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia	7
Figurene 17&18 Tynnslipbilder av dolomittmarmor fra Ramstad	9
Figur 19 Tynnslipbilde av dolomittmarmor fra Blåfjellvatnet	10

Figur 20 Lokalisering av Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt & Ramstad dolomitt-marmorforekomst	10
Figur 21 Lokalisering av kalkspatmarmorfeltene, Stuenes og Evenestangen.	11
Figur 22 Lokalisering av Sandstrand kalkspatmarmorfelt og Blåfjellvatnet dolomittmarmorforekomst	11

KARTBILAG

- Kartbilag 1 Avgrensning av undersøkt / vurdert område
- Kartbilag 2 Geologisk oversiktskart i målestokk 1 : 50 000 over det undersøkte området
- Kartbilag 3 Evenestangen kalkspatmarmorfelt, variasjoner i innholdet av syreløselig MgO
- Kartbilag 4 Evenestangen kalkspatmarmorfelt, variasjoner i innholdet av SiO₂

1. FORORD / INNLEDNING

I forbindelse med gjennomføringen av "Nord-Norge-programmet" ble det tidlig på 70 – tallet samlet inn et stort antall prøver i regionen. Hensikten var å få fram en røff oversikt over kvaliteten på de ulike karbonatbergartene. Analyseresultatene, sammen med de geologiske beskrivelsene, danner grunnlaget for den senere interessen for en økonomisk utnyttelse av karbonatbergartene i regionen.

Flere aktører har vist sin interesse, og i 1974 gjennomførte Norcem A/S i samarbeide med NGU, en omfattende undersøkelse av råstoffpotensialet i Sandstrand kalkspatmarmorfelt, Skånland kommune. I tillegg ble det utført en rekogniserende undersøkelse av kalkspatmarmorspotensialet i et begrenset område ute ved Evenestangen, Evenes kommune (kartbilag 2 og 3). Hensikten var blant annet å lokalisere råstoffreserver til den pågående sementproduksjonen i Kjøpsvik.

I 1993 gjennomførte Hustadkalk A/S i samarbeide med NGU en omfattende råstoff - undersøkelse av kalkspatmarmorpotensialet i et begrenset område like nord for Evenestangen.

I 1996 ble det ved NGU utarbeidet planer for et landsdekkende karbonatprogram: "to locate and characterise Norwegian carbonate deposits and provinces of economical interest ". Evenes - området ble valgt ut som det første som skulle evalueres.

I forbindelse med gjennomføringen av programmet ble det inngått en samarbeidsavtale med firmaet Franzefoss Bruk A/S om kartlegging av dolomittmarmorpotensialet i Ofotenområdet. Resultatet finnes i NGU Rapport nr. 97.184.

Av ulike årsaker ble dette programmet stoppet etter kort tid men en valgte likevel å slutføre deler av de planlagte undersøkelsene i kommunene Tjeldsund, Evenes og Skånland.

Undersøkelsene har i hovedsak vært begrenset til geologisk nykartlegging og kjemostratigrafisk aldersdatering av de ulike kalkspat - og dolomittmarmortypene i området.

Den geologiske kartleggingen har gitt som resultat digitale kart over berggrunn - og strukturgeologien i området. Resultatene fra kartleggingen er oppsummert i NGU Rapport nr. 2002.088. Rapporten inneholder også en antydning om det økonomiske potensialet for kalkspat – og dolomittmarmor i regionen.

I prosjektperioden 1996 - 2001 ble det også gjennomført en vurdering / evaluering av karbonatpotensialet i regionen med tanke på en kommersiell utnyttelse. I perioden ble det samlet inn supplerende prøver i utvalgte områder for kjemisk analyse. Videre ble det foretatt mer inngående undersøkelser i områder som peker seg ut som særlig interessante ut fra kvalitet, størrelse og beliggenhet.

Denne rapporten gir en oversikt over arbeidene og resultatene som er oppnådd i den økonomiske evalueringen av karbonatpotensialet i regionen.

Det geologiske kartet i målestokk 1:50.000 i NGU Rapport nr. 2002.088 er brukt som geologisk kartgrunnlag i den utførte vurderingen av det økonomiske karbonatpotensialet i regionen.

2. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

I perioden fra 1996 til 2000 utførte NGU en detaljert kartlegging av den flerfasa deformerte høyomdannede bergartslagrekken i Evenes – Tjeldsundområdet. Denne lagrekken av kalkspat – og dolomittmarmor er tidligere antatt å være en homogen lagrekke av senordovisisk til tidligsilurisk alder. Nykartleggingen viser at det geologiske kartbildet, aldersmessig er noe mer nyansert (NGU Rapport nr. 2002.088).

Fra først på 70 – tallet ble det utført en systematisk overflateprøvetakning av de respektive karbonatenhetene i regionen.

Opp gjennom årene har flere selskaper utført detaljerte råstoffundersøkelser på utvalgte forekomster i regionen. Resultatene fra noen av undersøkelsene har vært tilgjengelig, og er tatt med i evalueringen.

I prosjektperioden (1996 – 2000) ble det samlet inn supplerende prøvemateriale og prøvetakningen ble i hovedsak begrenset til områder som peket seg ut som økonomisk interessante.

I en økonomisk evaluering av karbonatpotensialet må en ha i tankene at kalkspatmarmor og dolomittmarmor er relativt billige bulkråstoffer. Av den grunn er det ikke bare kvaliteten som er bestemmende for en økonomisk utnyttelse. Beliggenheten og den brytbare tonnasjen er også viktige parameter i denne vurderingen.

I rapporten har vi forsøkt å gi en samlet vurdering av mulighetene for en økonomisk utnyttelse av karbonatpotensialet i regionen. En lang rekke soner av både kalkspat – og dolomittmarmor finnes i regionen. Det opptrer en lang rekke soner med dolomittmarmor av akseptabel kvalitet i regionen, men den lille mektigheten (5 – 20 meter) gjør den lite attraktiv for bruddaktivitet.

Ut fra målsettingen for undersøkelsene, som var å lokalisere økonomisk interessante forekomster er det bare noen få forekomster av kalkspatmarmor som etter vår oppfatning indikerer å opptre i slike mengder med en kvalitet som gjør at de kan være interessante med tanke på en industriell utnyttelse.

Følgende områder/ forekomster med kalkspatmarmor peker seg ut som interessante med tanke på en mulig økonomisk utnyttelse:

Fjelldalsheia. Tjeldsund kommune.
Sandstrand. Skånland kommune
Evenestangen. Evenes kommune.
Stuenes. Evenes kommune.

Samtlige av forekomstene inneholder kalkspatmarmor av en kvalitet som dagens industri utnytter som råstoff i en rekke produkter, både i foredlet eller uforedlet tilstand.

Det må imidlertid understrekkes at konklusjonen bygger på begrensede overflateundersøkelser når det gjelder forekomstene: Fjelldalsheia og Stuenes, er tolkningene av de oppnådde resultatene befeftet med usikkerhet. Usikkerheten er i første rekke knyttet til brytbar tonnasje.

Når det gjelder forekomstene: Sandstrand og Evenestangen så er disse diamantboret, og konklusjonen er følgelig bedre underbygget.

Oversikt over de viktigste anvendelsene finnes i tekstvedlegget i rapporten.

3. FOREKOMSTTYPER.

Når vi i Norge snakker om begrepet karbonatressurser, mener vi i hovedsak kalkspatmarmor, dolomittmarmor og skjellsand. Skjellsand er ikke omtalt i rapporten. I dagligtale brukes begrepene kalkstein og dolomitt på de råstoffene som i rapporten blir omtalt som henholdsvis kalkspat - og dolomittmarmor. Kalkspatmarmor og dolomittmarmor er nok de korrekte betegnelsene ettersom karbonatbergartene i den undersøkte regionen er omdannet (rekrystalliserte) bergarter. For karbonatbergarter som ikke har gjennomgått en slik rekrystallisering vil kalkstein og dolomitt være den korrekte benevnelsen.

3.1 Kalkstein / kalkspatmarmor

Ren kalkstein / kalkspatmarmor er en monomineralsk bergart bestående av mineralet kalkspat (CaCO_3) med kjemisk sammensetning:

- 56.03 % CaO (kalsiumoksid)
- 43.97 % CO_2 (karbodioksid)

Spesifikk vekt på 2.72 g/cm^3 med hardhet 3 på Moh's hardhetsskala.

Kalkstein / kalkspatmarmor finnes i de fleste sedimentære formasjoner og dannes enten som sediment eller som ansamlinger av skjell /skjeletter i varme havområder. Under påvirkning av temperatur og trykk blir de karbonatholdige avsetningene langsomt forvandlet til kalkstein og kalkspatmarmor. Kalkstein kan også dannes ved eruptiv og hydrotermal aktivitet.

Avhengig av dannelsesmåten og senere geologiske prosesser er kalkstein / kalkspatmarmor som oftest mer eller mindre forurensset av mineraler som grafitt, kvarts, flint og andre silikater.

Anwendelser av kalkstein / kalkspatmarmor.

Kalkstein / kalkspatmarmor har mange anvendelser. De viktigste er: cement, industriell stoff (filler) i f.eks. papir, maling, lakk, plast, gummi, asfalt, betong, i glassindustrien, i metallurgiske prosesser som slaggdanner og flussmiddel, kalsiumkarbid, steinull, cellulose, lesket kalk til bygningsindustrien, kunstgjødsel, miljøkalk og jordforbedringsmiddel.

Til de ulike anvendelsene stilles det forskjellige krav til kjemisk sammensetning og / eller fysikalske egenskaper.

Oversikt over de viktigste anvendelsene av kalkstein / kalkspatmarmor med de generelle kvalitetskrav finnes i tekstdokumentet.

3.2 Dolomitt / dolomittmarmor.

Ren dolomitt / dolomittmarmor er en monomineralsk bergart bestående av mineralet dolomittmarmor [$\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$] med følgende kjemiske sammensetning:

21.86 % MgO - magnesiumoksid

30.41 % CaO - kalsiumoksid

47.73 % CO_2 - kullsyre

Dolomitt / dolomittmarmor har en spesifikk vekt på 2.87 g/cm^3 , med hardhet 3.5 - 4 på Moh's hardhetsskala.

En dolomitt / dolomittmarmorforekomst har som oftest et overskudd av det ene karbonatet, slik at forholdet CaO / MgO varierer mellom 1 - 10, vanligvis mellom 1.4 og 1.7, mot det teoretiske forholdet som for ren dolomitt er 1.39.

Dolomitt / dolomittmarmor opptrer i sedimentære lag og er representert i nær alle perioder i jordens historie. Forekomster av dolomittmarmor forekommer en rekke steder på jorden, men kvalitet og forurensningsnivå er sterkt varierende. Denne variasjonen i sammensetningen kan delvis forklares ved utlutting av kalkstein i magnesiumholdige vannløsninger (sekundær dolomitt). De fleste dolomittforekomstene er dannet på denne måten.

Primær dolomitt antas å være dannet ved utfelling av dobbeltkarbonatet $MgCO_3 \cdot CaCO_3$ fra kullsyrerike vannopløsninger.

Dolomitt / dolomittmarmor kan opptre tilnærmet fri for forurensninger, men inneholder normalt større eller mindre mengder av forurensende komponenter.

Ren dolomitt / dolomittmarmor er hvit på farge men avhengig av type og mengde av forurensninger kan fargen varierer fra hvit, gul, brun, grå til dyp blå.

Anvendelser av dolomitt / dolomittmarmor.

Forekomster av dolomittmarmor finnes overalt i verden. På side 7 i tekstvedlegg 2 finnes en oversikt over en del europeiske storleverandører av dolomitt / dolomittmarmor med kvalitetsspesifikasjoner og anvendelser.

Dolomitt / dolomittmarmor må med få unntak regnes som et billig mineralsk råstoff. Dette fører igjen til at en kommersiell utnyttelse ikke bare er avhengig av kvalitet og tonnasje men også av en gunstig beliggenhet. Store forekomster som kombinerer gode kjemiske og fysikalske egenskaper med en gunstig lokalisering er meget sjeldne. Av den grunn er verdens dolomitt / dolomittmarmorproduserende industri dominert av et begrenset antall storprodusenter som baserer sin produksjon på fluks og ildfast materiale i jern - og stålindustrien. I tillegg til de store produsentene av dolomitt / dolomittmarmor finnes det en rekke småprodusenter som leverer spesialkvaliteter til fremstilling av Mg - metall, MgO og til ulike typer filler. Dolomitt / dolomittmarmor brukes også som jordforbedringsmiddel og til miljøformål.

Som nevnt ovenfor er karbonatbergartene billige råstoff og brukes av den grunn i et stort antall produkter som erstatning for langt dyrere råstoffer. Til de forskjellige bruksområdene stilles det imidlertid ulike krav til kvalitet.

Oversikt over de viktigste anvendelsene av dolomitt / dolomittmarmor med de generelle kvalitetskrav, finnes i tekstvedlegget.

4 ANALYSERING.

4.3 Prøvetakingsmetodikk.

Varierende betingelse under dannelsen, samt den påfølgende deformasjonshistorie vil være avgjørende for kvaliteten til karbonatbergartene slik de fremtrer i dag. Forekomster av rene karbonatbergerarter finnes, men de er sjeldne. Som oftest er karbonatbergartene i varierende grad blandet opp med forurensende komponenter. Videre er de som oftest relativt innhomogene og derfor er prøvetakningen viktig om en ønsker et mest mulig representativt bilde av kvalitet og variasjoner i kvalitet.

Den frodige bunnvegetasjonen som er karakteristisk for områder med karbonatholdige bergarter, gjør at det i mange tilfeller er vanskelig å oppnå et tilfredsstillende bilde av kvaliteten på bergarten bare ved overflateprøvetakning.

Store arealer i det undersøkte feltet er dekket av dyrket mark og løvskog med frodig bunnvegetasjon. Av den grunn er langt de fleste av prøvene tatt i veiskjæringer, elve - /bekkeleier eller på små og spredte blotninger.

Hvor det har vært mulig, er prøvene systematisk langs tverrprofiler over forekomsten / sonen. Slike analyser vil gi et langt sikkere bilde av homogenitet og variasjoner i homogenitet enn bare enkelprøver fordelt utover i forekomsten. Det er gjerne denne typen prøvetakning en bør etterstrebe i den innledende fasen av en råstoffundersøkelse.

Flere potensielle karbonatforekomster i regionen har vært gjenstand for mer inngående råstoffundersøkelser av industrien. Undersøkelser hvor diamantboreprogram var en del av undersøkelsesprogrammet. Hvor analyser av prøvemateriale fra slike objektundersøkelser har vært tilgjengelig, er disse tatt med i vurderingene av karbonatpotensialet.

Langt de fleste av prøvene som er analysert representer meget begrensete arealer. Det medfører at kvalitetsbildet (analyseresultatene) som danner grunnlaget for de vurderingene som er foretatt er befeftet med stor grad av usikkerhet. Dette bør en ha i tankene når en tolker den fremlagte informasjonen.

4.2 Analysemetoder.

Til de aller fleste anvendelser av kalkspat - og dolomittmarmor stilles det krav til mengden av de forurensende komponenter (som oksider) og i de ulike analyseprogrammene som er benyttet har en derfor fokusert på en kvantifisering av de viktigste forurensende komponenter som oksider.

De kjemiske analysene er i hovedsak vært utført av NGU-lab., Trondheim.

4.2.1 Prøvepreparering.

Prøvene til kjemisk analyse blir først grovknust i kjeftetygger med lysåpning på ca.0,5 cm. Av det nedknuste materialet splittes det ut en prøve på 70 - 100 g som nedmales i agatmølle til "analysefinhet" for kjemiske analyser.

4.2.2 Syreløselighet.

Prøven løses i fortynnet HCl (1:4) under oppvarming. Deretter utføres en kompleksometrisk titrering med EDTA og bruk av NH₃ som Ph-regulator med Na₂S som maskeringsmiddel.

4.2.3 Totalanalyse (XRF).

Prøven blandes med Li₂B₄O₆ og smeltes under omrøring i en platina digel. Smelten avkjøles til glasstabletter. Tablettene ble analysert i Philips 1404 Røntgenspektrograf (XRF).

4.2.4 Forbrenningsanalyser av total karbon (TC) / total svovel (TS) / total organisk karbon (TOC) med Leco ovn (LECO SC-444).

NGU-Lab har erfaring med Leco instrumentet fra 1992 og utfører flere tusen enkeltbestemmelser på bergarter og sedimenter hvert år. Andre materialer, bl.a. plantemateriale og jordprøver, kan analyseres med samme metode.

TC.

Prøvematerialet innveies i et forbrenningsskip og føres inn i en ovn med oksygenatmosfære og temperatur lik 1375° C, slik at svovel oksideres/spaltes til SO₂, og karbon oksideres/spaltes til CO₂. Disse gassene detekteres med IR måleceller.

TOC.

Prøvematerialet behandles først med HCl slik at alt karbonatbundet (uorganisk) karbon fjernes. Karbon som deretter bestemmes i restmaterialet er total organisk.

Analyseoppsett

TC og TS bestemmes på materiale som er finmalt.

Ved bestemmelse av TOC fjernes først uorganisk karbon som opptrer i prøven bundet i karbonat. Dette skjer ved at prøven varmes til 50°C og tilsettes fortynnet HCl for å drive av CO₂. Restmaterialet kontrolleres for rester av CO₂ før det vaskes med destillert vann og total karbon bestemmes på Leco - instrumentet.

5. OMFANGET AV UNDERSØKELSENE.

Målsettingen for undersøkelsene har vært å lokalisere økonomisk interessante forekomster av kalkspatmarmor og dolomittmarmor i kommunene, Evenes, Tjeldsund og Skånland.

De rekognoserede undersøkelsene som ble foretatt av NGU først på 70 – tallet, viste at karbonatbergartene i regionen stedsvis holdt en kvalitet som kunne være interessant for økonomisk utnyttelse. Regionen ble derfor valgt ut for et mer inngående studium av karbonatpotensialet i perioden 1996 til 2000.

Geologien i området er kompleks og det var derfor nødvendig å fremskaffe detaljerte geologisk kart over området. Hoveddelen av området er kartlagt av NGU i målestokk 1:5 000, mens mindre deler er kartlagt i målestokk 1: 20 000.

Viktor Melezhik (NGU) har utviklet og testet en ny metode for kjemostragrafisk aldersbestemmelse av kalkspatmarmor ved hjelp av karbon - og strontiumisotoper. Metoden har i noen grad vært utnyttet i utvelgelsen av potensielle områder.

6. GEOLOGI.

6.1 Avgrensning av undersøkt/vurdert område.

Det undersøkte området strekker seg fra Ofotfjorden i syd til Astafjorden i nord. Mot vest er avgrensningen langs Ramsundet og videre nordover langs Tjeldsundet. Den østlige begrensningen strekker seg fra Liurda ved Ofotfjorden (øst for Evenestangen) og nordover langs vestkanten av Snaufjellet, og videre nordover til Tovika ved Astafjorden.

Avgrensningen av det undersøkte / vurderte området er vist på kartbilag 1.

6.2 Geologi

I prosjektperioden er det utført en detaljert geologisk kartlegging i målestokk 1 : 5000 for hoveddelen av området, mens mindre områder er kartlagt i målestokk 1 : 20.000. Resultatet foreligger som digitale kart, som viser berggrunnsgeologi og strukturgeologien i området.

Geologisk kart i målestokk 1 : 50.000 finnes som kartbilag 2.

De hovedtektonostratigrafiske trekk i det undersøkte området er sammenfattet av Gustavson (1974 a&b) med visse omtolkninger basert på senere undersøkelser (Bartley 1984, Steltenpohl 1987, Boyd et al. 1986 og Melezhik et al. 2002 under bearbeidelse og Zwaan 2002).

I den vestlige delen av kartområdet, på østsiden av Ramsundet, ligger den kaledonske dekkekassen, med skyvesone, rett over det granittiske grunnfjellet.

Den kaledonske dekkekassen, som i denne undersøkelsen er den interessante, er delt inn i to hovedtektoniske enheter. Bergartene i den underliggende enheten er sammenfattet i Gausvikdekketkompleks, mens bergartene i den overliggende enheten er gitt navnet Evenesdekketkompleks. Den øvre delen av Evenesdekketkomplekset er sterkt mylonittisert, middels grad omdannet og skjøvet sammen med basale deler av det overliggende Bogendekket. Bogendekket er ikke med i denne undersøkelsen.

Gausvikdekketkompleks:

Gausvikdekketkompleks underste lag består av korttransporterte skiver av det overskjøvne grunnfjellsunderlaget med sine stedegne avsetninger. Den øvre delen består av høygradsomdannete avsetningsbergarter. Mylonittiserte rester av et havbunnskorpekompleks danner den øverste enheten. Kontakten mellom Gausvikdekketkomplekset og Evenesdekketkomplekset representerer en strukturell og metamorf diskordans.

Evenesdekketkompleks:

Dekkekomplekset domineres av Øverste dekkeserien som av Gustavson (1972) ble omtalt som Salangengruppen. Steltenpohl (1987) delte gruppen inn i to tektoniske enheter: Evenesgruppen (nederst) og Bogengruppen, begge med en sammensatt men lik tektonometamorf historie og høy kaledonsk omdannelsesgrad. Bogendekket består av omdannede, både sedimentære - og dypbergarter fra antatt neoproterozoisk tid og med høy omdannelsesgrad.

Under de siste undersøkelsene knyttet til dette programmet mener man å kunne splitte Evenesgruppen opp i tre forskjellige tektoniske lagrekker, derav navnet Evenesdekketkompleks (Melezhik et al. under forberedelse).

Evenesdekketkompleks domineres av ulike typer kalkspatmarmor med underordnede lag av dolomittmarmor og en lagrekke med glimmerskifer (Langmarkeskiferen). Bergartene i dekketkomplekset er delt opp i fire enheter; *Tangskjellet*, *Evenes* -, *Ramstad*- og *Steinslandflakene*.

Gustavson (1974a) betraktet karbonatbergartene som en uavbrutt avsetningsrekke. Gjennom nykartleggingen og ved hjelp av kalkgeokjemidatering mener en å kunne dele lagrekken inn i fire forskjellige typer av kalkspatmarmor. Videre at disse fire typene representerer egne stratigrafiske enheter og tilhører tre forskjellige dekkeflak: underst Steinslandflaket med senproterozoiske bergarter. Over dette ligger Ramstadflaket med kalkspatmarmor av kambriske alder og øverst ligger Evenestangflaket med siluriske bergarter i en karakteristisk og sammensatt lagrekke med en fargebåndet og lysegrå kalkspatmarmor og en mørk finkornet litt eldre kalkspatmarmor.

7. BESKRIVELSE AV KARBONATBERGARTENE.

Kalkspatmarmorene ble under kartleggingen skilt fra hverandre visuelt ved hjelp av variasjoner i kornstørrelse og farge. Det er en klar tendens i feltet til at de mørkestede kalkspatmarmorene er de mest finkornete. Ettersom metamorfosegraden er den samme i hver

av enhetene, synes kornstørrelsen å være avhengig av grafittinnholdet. I soner av de hvite grovkornete kalkspatmarmorene er det lokalt påvist overganger til mørke mer finkornete grafitholdige varianter. Båndingen som er en veksling mellom finkornete mørke – og middelskornete lysere bånd, representerer høyst sannsynlig den opprinnelige sedimentære lagningen.

De økonomisk interessante karbonatbergartene i regionen tilhører Evenesdekketkompleks. Komplekset domineres av kalkspatmarmorbergarter med underordnede lag med dolomittmarmor og en glimmerskiferlagrekke (Langmarkskiferen). De sedimentære bergartene i komplekset er fra topp til bunn i lagrekken, delt inn i enhetene: Tangskjellet, Evenestangflaket, Ramstadflaket og Steinslandflaket.

7.1. Tangskjellet

Tangskjellets bergarter opptrer i den sydøstlige delen av kartområdet, fra den sydlige kartgrensen ved Lia, øst for Evenestangen og strekker seg nordover langs med Liakollen fram til nordkoordinat 7607 hvor den kiler ut.

Nede ved Ofotfjorden, øst for Evenestangen, starter Tangskjellet med svart, finkornet, dolomittholdig kalkspatmarmor, kvartsitt og en felsittisk skifer. En grå kalkspatmarmor danner kontakten mot den overliggende Bogengruppen. I dette området er karbonatbergartene splittet opp av lag med kalkglimmerskifer m/ hornblendenåler i en karakteristisk "garben" tekstur. I kalkspatmarmoren opptrer videre boudinerte amfibolittlinser med en hvit kalkrand, noe som også er karakteristisk for amfibolittlinsene i Steinslandflakets grå kalkspatmarmor. Stedvis er kalkspatmarmoren konglomeratisk.

På det geologiske kartet, kartbilag 1 er karbonatbergartene i Tangskjellet delt inn i to hovedtyper av kalkspatmarmor og en type av dolomittmarmor.

7.1.1 Kalkspatmarmor

Type 1 (fargekode 9 på det geologiske kartet, kartbilag 2).

Soner av kalkspatmarmoren opptrer i veksling med glimmerskifer, kvartsitt og dolomittmarmor. Karakteristisk for enheten er den sterke mylonittiseringen. Den intime sammenblandingen av bergarter i denne enheten gjør at en har valgt å angi enheten med en egen fargekode (9) på det geologiske kartet.

Kalkspatmarmoren er middelskornet, mørke gråblå av farge og overalt kraftig forurensset. De viktigste forurensningene er silikatene: kvarts, feltspat og glimmer. Fargen skyldes i hovedsak et høyt innhold av grafitt. Overalt hvor kalkspatmarmoren er funnet blottlagt har den et meget høyt innhold av forurensninger. Ettersom feltobservasjonen er gjort på en rekke forskjellige steder i enheten, har vi trukket den konklusjonen at sannsynligheten for å finne partier som tilfredstiller kravene for en industriell utnyttelse er minimale.

Type 2. (fargekode 10 på det geologiske kartet, kartbilag 2).

Kalkspatmarmoren er middelskornet, og varierer fra å være homogen til å ha utviklet en svak/ diffus bånding. Fargen varierer fra grå til mørk gråblå avhengig av grafittinnholdet. De viktigste forurensningene er silikatmineralene: kvarts, feltspat og glimmer. Stedvis inneholder marmoren porfyroblaster av hornblende. I aksessoriske mengder er det påvist kloritt, epidot svovelkis og magnetitt. Båndingen er mest synbar på vitrede flater hvor de mørke grå båndene står opp som "rygger" på grunn av en viss anrikning av silikatmineralene som er mer resistent

Kommentarer:

Analysene som representerer snitt gjennom ulike soner, viser at kvaliteten på dolomittmarmoren tilhørende Tangskjellet er noe varierende men jevnt over god. Mektigheten på sonene (<10 m) gjør at dolomittmarmoren har en begrenset interesse med tanke på økonomisk utnyttelse.

7.2 Evenesflaket.

Kalkspatmarmoren i Evenesflaket er delt inn i tre hovedtyper. I tillegg inneholder flaket en hovedtype av dolomittmarmor. Kalkspatmarmoren i flaket dekker store arealer i de sentrale og sydlige områder av den undersøkte regionen.

7.2.1 Kalkspatmarmor.

Type 1. (fargekode 15 på geologiske kartet, kartbilag 2).

Denne typen har sin største utbredelse i den sydlige delen av kartområdet, øst for Evenes. Draget er her omtrent 200 m tykt, dette som er et resultat av tektonisk flerdobling. Området strekker seg fra Evenestangen og mot NNØ. Denne kalkspatmarmortypen ble i 1993 ,i området ved Evenestangen undersøkt av Hustadkalk A/S med tanke på uttak for produksjon av høyhvite – og høyrene kalkprodukter.

Kalkspatmarmoren varierer i farge fra hvit til grå , ikke stinkende, middelskornet, splittet opp av sjikt og bånd med en lyse grå kalkspatmarmor. Sjiktene er anriket på gul vitrende glimmer og grafitt og den opptrer med en gul beige vitringshud. Den bruser bare moderat med fortynnet saltsyre (HCl), noe som indikerer at den er dolomittisk. Videre er den splittet opp av opptil 2 meter tykke lag med fargebåndet dolomittisk kalkspatmarmor. Marmoren inneholder små og spredte diabasganger.

De mest fremtredende forurensningene foruten grafitt er: kvarts, feltspat og glimmer. I aksessoriske mengder er det påvist titanitt, apatitt og magnetitt. I partier er det også ev viss anrikning av svovelkis.

Bilde av denne typen er vist på figurene 1 & 2 side 1 på bildevedlegget.

Tynnslipbilder av denne typen kalkspatmarmor er vist på figurene 5 & 6 side 3 i bildevedlegget

Analyser:

Analysematerialet representerer enkeltpørver (knakkprørver) tatt i dagoverflaten. Noen av prøvene representerer systematisk prøvetakning langs sammenhengende snitt, mens andre er spredte enkeltpørver. Prøvestedene /- punktene er fordelt utover i sonen og skulle således gi et godt bilde av renhet og variasjoner i renhet.

Analyseresultatene (totalt 37 prørver), som danner grunnlaget for beregningene i tabell 3 finnes som tabell 18 side 1 i analysevedlegget.

Lokaliseringen av prøvepunktene er oppgitt i analysevedlegget tabell 24, side 10.

Kommentarer:

Som analysene viser er det store variasjoner i kvaliteten på marmor tilhørende denne hovedtypen. Analysene bekrefter det visuelle inntrykket som indikerer betydelige variasjoner i den kjemiske sammensetningen selv over korte avstander.

Det er ikke påvist områder / partier med en kvalitet og størrelse som kan anbefales for en økonomisk utnyttelse.

7.5 Marmor av ukjent tilhørighet og dannelsesmåte.

Nordøst i kartområdet, ved Tovika, er det merket av et område med marmor av ukjent tilhørighet og dannelsesmåte.

Kalkspatmarmor (fargekode 29 på det geologiske kartet, kartbilag 2).

Marmoren er overveiende middelskornet med en farge som varierer fra blek – til mørk grå. Innholdet av forurensninger synes varierende, og er stedvis meget høyt. De mest fremtredende forurensningene foruten grafitt, er silikatmineralene: kvarts, feltspat og glimmer. I tillegg synes innholdet av svovelkis å ha en betydelig utbredelse i kalkspatmarmoren.

Analyser.

Analysematerialet er enkeltpørver tatt i skjæringer langs riksveien (rv.825) vest for Tovika.

**Tabell 11. Analyser av syreløselig CaO og MgO og uløst i kalkspatmarmor fra Tovika.
Verdiene er oppgitt i vekt - %.**

Pr. merket	CaO	MgO	Uløst
PAa72-91	52.57	2.17	4.39
PAa72-107	48.65	0.20	12.40
PAa72-108	43.32	0.60	19.73
PAa72-109	43.88	0.40	19.43
PAa72-110	15.00	4.82	49.48
PAa72-113	30.56	5.24	32.57
OF72-526	42.63	1.11	18.84
OF72-527	52.86	1.15	1.02

Kommentarer:

Analysetabellen viser at innholdet av uløst varierer fra 1.02 til 49.48 vekt %, noe som bekrefter det visuelle bilde om at kalkspatmarmor av denne typen er lite egnet til bruk som industriråstoff.

8. FOREKOMSTER MED KLART ELLER FREMTIDIG POTENSIALE SOM INDUSTRIRÅSTOFF.

Som tidligere nevnt har regionen en kompleks deformasjonshistorie, noe som har bygd på store utfordringer i arbeidet med å lokalisere områder / partier som er egnet for industriell utnyttelse. Av den grunn har en i prosjektperioden prioritert fremskaffelsen av detaljerte geologiske kart. I mindre omfang er det også utført supplerende overflateprøvetakning i utvalgte områder.

Selv om karbonatbergartene dekker store arealer i regionen synes områdene med en kvalitet som er egnet for industriell utnyttelse å være begrenset. Om en derimot ønsker å utnytte

karbonatbergartene til jordbruks – eller miljøformål er mulighetene langt større. I dette tilfelle vil beliggenhet / tilgjengelighet være viktige faktorer.

Militæret har store interesser i området, noe som også utgjør en begrensning i den kommersiell utnyttelsen.

Opp gjennom årene har NGU gjennomført en rekke samfinansieringsprosjekter med industrien på utvalgte objekter. Resultatene fra disse undersøkelsene har vært viktige bidrag i den økonomiske evalueringen av regionen.

Karbonatbergartene regnes med blant de billige bulkråstoffene, hvor skipningskostnadene er viktig for den økonomiske utnyttelsen. Beliggenheten har derfor vært en viktig parameter, i tillegg til kvalitet og størrelse, i utvelgelsen av de forekomstene som er omtalt spesielt i rapporten.

8.1 Viktige kalkspatmarmorforekomster

I prosjektorrådet finnes en rekke lokaliteter hvor kalkspatmarmorkvaliteten antas å tilfredsstiller kravene for industriell utnyttelse. Begrenset størrelse og eller ugunstig beliggenhet gjør at bare et fåtall av disse er attraktive for industrien.

Følgende lokaliteter / områder er av en størrelse, kvalitet og med en slik logistikk at de antas å være interessante for en økonomisk utnyttelse:

- 8.1.1 Fjelldalsheia.
- 8.1.2 Stuenes (syd for Evenes Lufthavn).
- 8.1.2 Sandstrand
- 8.1.3 Evenestangen

Samtlige av forekomstene har en råstoffkvalitet som vi antar vil være egnet til fremstilling av høyrene / høyhvite kalkprodukter.

(TRO xxx = reg. nr. i NGU's database, Troms)
(NO xxx = reg. nr. i NGU's database, Nordland)

8.1.1 Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt, Tjeldsundet kommune (NO 0417).

250`kartbl.	50`kbl.navn	50`kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Tjeldsundet	1332-3	33	563600	7602900	1 & 2

Beliggenhet:

Kalkspatmarmorfeltet dekker store områder oppe på Fjelldalsheia syd for tettstedet Fjelldal. Feltet har adkomst på to bomveier av god standard. Den ene veien tar av fra riksvei 824 ved Bakland i bunnen av Lavangsfjorden, opp langs østsiden av Kvitfjellet opp til Klubban på høyde 411 m.o.h. Klubben har en sentral beliggenhet m.t.p. videre arbeider i feltet. Den andre adkomsten er en bomvei som tar av fra rv. 824 ved Forholten og går oppover langs vestsiden av Fjelldalsheia.

Beliggenheten av området er vist på figur 20 på bildevedlegget side 11 , samt på kartbilag 1.

Geologi:

I Ramstadområdet danner karbonatbergartene den øverste tektoniske lagrekken i Evenesdekkekopleks og ligger som et topplag i en åpen synform. Kalkspatmarmoren oppe på Fjelldalsheia, tilhører både Evenes - og Ramstadflaket.

Bare kalkspatmarmor tilhørende Ramstadflaket har økonomisk interesse i dette feltet og vil bli omtalt her.

Ramstadflakets kalkspatmarmor er opptrer med varierende renhet og utbredelse og dekker det sentrale området oppe på Fjelldalsheia. Området er imidlertid gjennomsatt av lag/bånd med dolomittmarmor tilhørende Evenesflaket, men deres oppreden synes imidlertid å være av underordnet betydning. Videre opptrer tynne soner med glimmerskifer, men også deres oppreden synes å være meget begrenset i dette området.

De komplekse foldestrukturene i feltet viser at området har gjennomgått en kompleks deformasjonshistorie. Resultatet slik det fremtrer i dag er en veksellagning/repetisjon av de ulike hovedtypene av kalkspatmarmor. Feltobservasjoner viser at det er gradvise overganger mellom hovedtypene.

På de geologiske kartene (kartbilagene 3 og 4) har en valgt å skille ut de ulike hovedtypene av marmor. Mer detaljerte feltundersøkelser m/prøvetakning har imidlertid vist at bildet er noe mer kompleks enn det som går fram av det geologiske kartet. Det er vel mer riktig å si at den marmorenheten som er angitt er den dominante innenfor den respektive sonen.

To kalkspatmarmortyper fremtrer som økonomisk interessante oppe på Fjelldalsheia, nemlig:

1. Hvit grovkornet kalkspatmarmor (fargekode 21) i veksling med grå middelskornet kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket (fargekode 18).
2. Hvit grovkornet kalkspatmarmor med grå flammestrukturer (fargekode 19).

1. Hvit til blek grå, grovkornet diffus båndet kalkspatmarmor.

Denne marmortypen dekker de vestlige partiene i feltet. Her opptrer den i veksling med soner av en middelskornet grå båndet kalkspatmarmor (Evenesflaket). Båndingen representerer høyst sannsynlig variasjonen i den primære avsetningen. Det er gradvise overganger mellom de ulike typene. Den grå fargen skyldes i hovedsak et varierende innhold av grafitt (organisk materiale). Videre er denne hovedtypen splittet opp av soner med grå finlaminert Kalkspatmarmor hvor lagene er atskilt av mm tynne skikt sterkt anriket på ulike typer silikater.

De mest fremtredende forurensningene er også her: kvarts, feltspat, biotitt og muskovitt. Av aksessorier er det påvist: rutil, titanitt, magnetitt, grafitt og apatitt. Urenhetene er særlig fremtredende i denne typen hvor forurensningene er anriket i de mørke grå sjiktene som på vitrede flater står opp som små "rygger" og som gir overflaten et riflet utseende.

2. Hvit til blek grå middels - til grovkornet kalkspatmarmor med grå flammestrukturer.

Denne hovedtypen er kvantitativt dominante i de sentrale partiene av feltet.

De reneste partiene finner en i området ved Klubban og oppe ved toppen av Kvitberget.

De grå flammestrukturerne som opptrer stedvis i denne marmoren skyldes et lite innhold av grafitt (organisk materiale). I tynnslipene fremtrer grafitten som en sky av sorte prikker.

De kjemiske analysene viser at dette er meget ren kalkspatmarmor.

Kalkspatmarmoren er overveiende granulær og allotriomorf mens både tekstur og kornstørrelse kan variere noe. Marmoren er overveiende jevnkornet med kornstørrelser i intervallet 0.5 - 1mm. I enkelte nivåer opptrer den med en bimodal kornstørrelsesfordeling hvor kalkspatkorn på 0.5 - 1.2 mm er omgitt av en grunnmassekalkspat med kornstørrelse på

0.03-0.1 mm . Teksturen på kalkspaten er i flere av tynnslipene karakterisert av en plastisk deformasjon og flytning.

De mest fremtredende forurensningene er silikatene: kvarts, feltspat, biotitt og muskovitt. Det er påvist aksessoriske mengder av følgende mineraler: dolomitt, titanitt, rutil, magnetitt, grafitt og apatitt.

Tynnslipbilder av ulike typer kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia, finnes som figurene 13 til 16 på sidene 7 & 8 på bildevedlegget.

Analyser.

I 1998 ble det utført en systematisk overflateprøvtakning av kalkspatmarmorene oppe på Fjelldalsheia. Resultatene finnes i NGU Rapport nr. 99.021.

Det analyserte prøvematerialet fra 1998 er overflateprøver tatt langs tre profiler som går mest mulig på tvers av strøkretningen til bergartene. Prøvene er tatt med en mellomliggende avstand på ca. 50 m. Hver prøve er en samleprøve bestående av knakkprøver tatt innenfor en sirkel med diameter på ca. 10 m.

Tabell 12 . Variasjoner i innholdet av syreløselig CaO og MgO i det totale prøvematerialet. Verdiene er oppgitt i vekt %.

	CaO			MgO		
	Min	Maks	Gj.snitt	Min	Maks	Gj.snitt
Profil A	46.7	55.37	52.93	0.2	7.47	1.62
Profil B	43.62	55.31	52.7	0.24	3.33	0.92
Profil C	46.46	55.14	50.45	0.42	5.98	3.11

Kommentarer:

På det geologiske kartet over Fjelldalsheia kalkspatmarmorsfelt, (kartbilag nr. 3) er bare hovedtypene av Kalkspatmarmor skilt ut. I tillegg til det geologiske kartet er det laget et geologisk snitt gjennom lagpakken hvor en har lagt inn et tenkt forløp av de enkelte sonene nedover i dypet. Ettersom det geologiske bildet er meget komplekst er bildet av lagene nedover mot dypet høyst usikre. For å få en avgjørelse på om dette er en ressurs for industriell utnyttelse eller ikke, vil det være et behov for et diamantboreprogram. Et slikt program vil gi opplysninger om brytbar tonnasje av de ulike kvalitetene, og videre gi viktige opplysninger om de kvalitetsvariasjonene som er til stede gjennom de ulike karbonatlagene.

Det må imidlertid understres at vår positive holdning til en økonomisk utnyttelse av ressursen er basert på analyser av overflateprøver samt geologiske kart og profiler.

Det er imidlertid rimelig å anta at industrien vil kreve en bedre bekrefteelse / dokumentasjon når det gjelder både kvalitet og mektighet før de melder sin interesse. Det er derfor viktig at råstoffundersøkelsene videreføres. Undersøkelsene så langt bygger på overflateobservasjoner og en videre dokumentasjon av mengde og kvalitet, vil kreve et sonderende diamantbore - program. Hovedhensikten med et slikt program vil være å bestemme mektigheten på lagpakken av kalkspatmarmor ned til den underliggende glimmerskiferen. I tillegg vil et slikt program gi opplysninger om kvalitetsvariasjonene som måtte være tilstede i lagpakken.

Resultatene fra en slik oppfølgende råstoffundersøkelse burde etter vår oppfatning være tilstrekkelig til at industrien kan ta standpunkt til om dette er et råstoff som er interessant eller ikke ,med tanke på drift.

Ref:

Øvereng, O. & Furuhaug, L. 1999: Fjelldalsheia kalkspatmarmorsfelt, sonderende undersøkelser av kvalitet. Tjeldsund kommune, Nordland. NGU Rapport nr. 99.021.

8.1.2 Stuenes kalkspatmarmorforekomst. Evenes kommune (NO 0419).

250'kartbl.	50'kbl.navn	50'kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Evenes	1331-4	33	568600	7595400	1 & 2

Beliggenhet:

Det undersøkte området ligger like øst for Stuenes, ca. 1.5 km vest for Evenes kirke og strekker seg fra sjøen syd for Kjerkberget og nordover til den forsvinner i Kjerkvannet under innflygningen fra syd til Evenes Lufthavn.

Beliggenheten av området er vist på figur 21 på bildevedlegget side 11 , samt på kartbilag 1.

Geologi:

De økonomisk interessante partiene av kalkspatmarmoren i dette området tilhører Ramstadflaket, (fargekode 19). Bergartene i områder stryker tilnærmet NNØ.

Hvor veien vestover til Skardsvika krysser sonen ved Stuenes er marmoren overveiende massiv, grovkornet og hvit av farge, stedvis med diffuse grå flammestrukturer eller med lys gråe bånd av en noe mer finkornet type. Marmorlagene ligger her tilnærmet horisontale og mektigheten er som et resultat av tektonisk fordobling, anslått til ca. 80 m.

Analyser:

Det analyserte prøvematerialet er enkeltprøver fra et snitt langs riksveien som skjærer tilnærmet på tvers gjennom sonen øst for Stuenes. Visuelt er det små variasjoner i kvalitet men prøvene er forsøkt tatt slik at de skal fange opp de kvalitetene som er til stede i snittet. Analyseresultatene finnes i tabell 13 nedenfor.

Tabell 13. Analyser av syreløselig CaO og MgO og hovedelementene (XRF) i kalkspatmarmor fra Stuenes Verdiene er oppgitt i vekt - %.

Pr. merket	Syreløselig		XRF									
	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅
EV 96-13	55.12	0.36	<0.10	<0.01	0.06	0.01	0.9	49.94	0.31	<0.01	0.02	<0.01
EV 96-14	55.23	0.4	<0.10	<0.01	0.05	0.01	1.02	49.89	0.3	<0.01	<0.01	<0.01
EV 96-15	55.2	0.58	<0.10	<0.01	0.05	0.01	0.86	50.08	0.29	<0.01	<0.01	<0.01
EV 96-16	55.49	0.34	<0.10	<0.01	0.04	0.01	1.07	49.86	0.3	<0.01	<0.01	<0.01
EV 96-17	55.37	0.34	<0.10	<0.01	0.05	0.01	1.01	49.94	0.29	<0.01	<0.01	<0.01
EV 96-22	55.23	0.46	<0.10	<0.01	0.05	0.01	0.93	49.99	0.3	<0.01	<0.01	<0.01
EV 96-23	55.02	0.48	<0.10	<0.01	0.05	0.01	0.99	49.97	0.3	<0.01	<0.01	<0.01

Kommentarer:

Her finner vi, etter vår oppfatning, den beste kalkspatmarmorkvaliteten i hele regionen, noe som bekreftes gjennom de kjemiske analysene. Området har en sentral beliggenhet ettersom feltet strekker seg ned til Ofotfjorden. Området er tilnærmet uten relief, med høyeste punkt over havet på ca.30 m. Feltet ligger rett under innflygningen fra syd til Evenes lufthavn, noe som selvfølgelig er en stor ulempe for en eventuell drift.

Også for dette feltet er det rimelig å anta at industrien vil ha et ønske om en bedre dokumentasjon av både kvalitet og tonnasje.

8.1.3 Sandstrand kalkspatmarmorfelt, Skånland kommune. (TR0054).

250`kartbl.	50`kbl.navn	50`kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Tjeldsundet	1332-3	33	571000	7618000	1 & 2

Beliggenhet:

Det undersøkte kalkspatmarmorfeltet dekker store deler av Sandfjellet som ligger like vest for bebyggelsen på Sandstrand, mellom riksvei 825 og Sandvatnet. Feltet har en meget gunstig beliggenhet med kort vei til sjø (Astafjorden).

Beliggenheten er vist på figur 22 side 12 på bildevedlegget og på kartbilag 1.

Oversiktsbilde av feltet er vist på figur 3, side 2 på bildevedlegget.

Geologi:

Kalkspatmarmoren i feltet tilhører Steinslandflaket.

Råstoffundersøkelsene i Sandfjellet i 1974 var et samarbeidsprosjekt mellom Norcem A/S og NGU og det ble totalt diamantboret ca. 3400 m i feltet. Undersøkelsene var et ledd i arbeidet med å lokalisere kalkspatmarmorreserver til bruk i firmaets cementfabrikk i Kjøpsvik.

Den oppborete delen av feltet har en lengdeutstrekning på ca. 2.5 km. Mot sør ligg grenser kalkspatmarmoren til granatglimmerskifer. I det undersøkte området stryker kalkspat - marmoren tilnærmet NØ med slakt fall mot sydøst (10 - 15°).

Kalkspatmarmoren er middels til finkornet med en farge som varierer fra lys til mørk grå. Fargen synes avhengig av grafittinnholdet. Kalkspatmarmoren er vanligvis utpreget foliert med alternerende lyse og mørke gråe bånd. De mørke båndene representerer en oppkonsentrering av grafitt, glimmer, feltspat og kvarts.

En forurensning med betydelig utbredelse i feltet er tynne opptil 10-15 cm mektige lag med glimmerskifer. Linser og ganger med amfibolittisk materiale er påvist i flere av borehullene. Kalkspatmarmoren er overalt impregnert av svovelkis.

Analyser:

Analyseresultatene som finnes i tabell 14 er analyser av samleprøver bestående av utsplitt fra samtlige enkelprøver fra hvert hull. Hullene som er med i tabellen er fra de sentrale partiene av kalkspatmarmorfeltet.

Tabell 14. Gjennomsnittsanalyser av CaCO₃, syreløselig MgO, hovedelementene (XRF) og S(svovel) i diamantborkjernemateriale fra Sandfjellet. Verdiene er oppgitt i vekt - %.

Bh.nr.	CaCO ₃	MgO	Syreløselig	XRF							S
			SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	
3A	84.0	0.79	8.87	2.22	0.93	0.21	0.78	48.12	0.49	0.41	0.29
3AV	81.9	0.6	8.91	2.01	0.88	0.18	0.74	48.07	0.32	0.36	0.23
5A	81.6	1.25	10.29	2.21	0.74	0.2	1.31	47.1	0.46	0.36	0.26
5AØ	87.0	1.1	9.17	1.81	0.56	0.21	1.33	47.88	0.35	0.34	0.23
5AV	83.4	1.4	6.4	1.4	0.5	0.15	1.11	49.99	0.38	0.22	0.2
7A	80.8	1	12.04	2.47	0.85	0.28	7.04	45.76	0.38	0.49	0.29
7AV	81.5	0.7	11.09	2.41	1.04	0.24	0.78	46.44	0.35	0.43	0.27
8	80.5	0.7	11.4	2.65	1.09	0.23	0.93	45.79	0.34	0.52	0.3
9	83.3	0.8	9.35	2.05	0.93	0.22	1.03	47.38	0.5	0.35	0.22
10	75.5	0.9	14.48	3.29	1.5	0.4	1.31	43.5	0.59	0.55	0.31
11	80.3	1.1	11.05	2.45	1.11	0.23	1.36	45.87	0.46	0.5	0.3
12	86.7	1.1	7	1.72	0.68	0.16	1.26	48.92	0.3	0.28	0.27
13	78.9	1.03	12.7	2.7	1.18	0.26	1.15	44.53	0.55	0.5	0.33
14	76.2	1.02	13.97	3.34	1.4	0.33	1.21	43.4	0.33	0.63	0.35
16	74.1	0.7	16.05	3.33	1.35	0.31	0.8	42.5	0.41	0.78	0.38
17	66.8	0.8	20.3	4.57	2.41	0.54	1.21	38.91	0.67	0.71	0.42
19	84.0	0.7	9.08	1.96	0.8	0.2	0.78	48.22	0.36	0.4	0.19
22	79.1	0.8	12.4	2.6	0.95	0.3	0.95	45.3	0.45	0.4	0.18
23	75.1	1.06	14.97	3.23	1.7	0.37	1.33	43.1	0.47	0.5	0.25

Kommentarer:

Kalkspatmarmor av denne typen har stor utbredelse i regionen, men forekomsten i Sandfjellet er av en betydelig størrelse. I tillegg har feltet en gunstig utforming med tanke på dagbruddsdrift og avstanden ned til sjøen er mindre enn 1 km.

Totalt er det diamantboret ca. 3500 meter fordelt på 28 hull. De utførte boringene gir et godt grunnlag for vurderinger av både kvalitet og kvantitet av de ulike kalkspatmarmorstypene i Sandfjellet.

Analysene av diamantborkjernematerialet viser at feltet inneholder kvaliteter som er egnet for industriell utnyttelse.

Den påviste kalktonnasjen er beregnet til ca. 500 mill tonn fordelt på følgende kvaliteter:

131.5 mill tonn av kvalitet > 90 % totalkarbonat.

172.0 mill tonn av kvalitet 80-90 % totalkarbonat.

196.5 mill tonn av kvalitet > 80 % totalkarbonat.

Følgende rapporter gir resultatene fra de utførte råstoffundersøkelsene:

Øvereng, O. 1974: Råstoffundersøkelser i Nord – Norge. Sandstrand kalkfelt, Troms fylke. NGU Rapport nr. 1242 A & B.

Øvereng, O. 1974: Råstoffundersøkelser i Nord – Norge. Sandstrand kalkfelt, Troms fylke. NGU Rapport nr. 1242 bind 1, 2 & 3.

8.1.4 Evenestangen kalkspatmarmorfelt, Evenes kommune (NO 0418)

250`kartbl.	50`kbl.navn	50`kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Evenes	1331-4	33	570500	7596250	1&2

Beliggenhet:

Det aktuelle området strekker seg fra sjøen m/ riksvei 833 ute ved Evenestangen, og 3-4 km mot nord.

Fra riksveien går det en skogsbilvei innover i feltet med forgreninger av "anleggsveier" inn til de ulike områder av feltet.

Områdets beliggenhet er vist på figur 21 side 11 på bildevedlegget og kartbilag 1.

Geologi:

Bergartene antas å være av kambrosilurisk alder. De viktigste strukturelle trekkene i området er av kaledonsk alder. Deformasjonshistorien i dette området kan i grove trekk deles inn i 3 faser. En tidlig fase med sterk plastisk deformasjon samtidig med regionalmetamorfosen, etterfulgt av to faser av mindre gjennomgripende karakter.

De mest fremtredende foldene i den tidlige fasen er tilnærmet liggende, isoklinale eller subisoklinale. Retningen på disse foldene som er påvirket av refoldninger i senere faser er tilnærmet NØ-SV. Bergartene i området stryker tilnærmet N20° Ø med fall mot øst på 20-40°.

De økonomisk interessante partiene i området tilhører de kalkspatmarmorsonene som på det geologiske kartet er merket med fargekodene 15 og 19, tilhørende henholdsvis Evenestangflaket og Ramstadflaket. Begge sonene er imidlertid splittet opp av et ukjent antall soner med dolomittmarmor. Når en i forbindelse med "nykartleggingen" likevel har valgt å trekke opp grenser mellom de ulike hovedtypene i dette området bygger det på antagelsen om at den markerte hovedtypen er kvantitativt dominerende i forhold til de andre hovedtypene i området.

Noe som også bidrar til å komplisere det geologiske bilde, er innfoldningen av større og mindre soner av glimmerskifre.

I tillegg er massivet splittet opp av større og mindre ganger/ kropper av intrusivt materiale (amfibolitter). Sentralt i feltet opptrer "større" partier, dominert av den hvite grovkornete kalkspatmarmoren tilhørende Ramstadflaket. Resten av området er dominert av kalkspatmarmorar tilhørende Evenestangflaket.

Detaljerte råstoffundersøkelser viser at følgende hovedtyper av kalkspat - og dolomittmarmor er representert i feltet:

<u>Type 1.</u> (kode 15)	Grå kalkspatmarmor, utpreget båndet, med varierende innhold av silikater og relativt grovkristallinsk tekstur. Denne kvaliteten synes å være den dominerende i området.
<u>Type 2.</u> (kode 19)	Hvit til blek grå kalkspatmarmor, "homogen", gråe flammestrukturer og med grovkristallinsk tekstur.
<u>Type 3.</u> (kode 18)	Grå/mørk grå kalkspatmarmor m/ uregelmessige årer og linser anriket på glimmer og kvarts. Stedvis utpreget tynnlaminert, høyt innhold av silikater og middels til grovkornet. Overganger til kalkglimmerskifer.
<u>Type 4</u> (kode 16).	Fargebåndet (rød/hvit) kalkspatmarmor med middels til grovkornet tekststur.
<u>Type 5</u> (kode 17).	Hvit, sukkerkornet dolomittmarmor, med en blek gulfarget vitringshud, tilhørende Ramstadflaket.

Råstoffundersøkelsene som Norsk Mineral A/S utførte i Evenestangenområdet i 1993 viser at det gjennom foldning er en intim vekselagning av de ulike karbonatbergartene i feltet. Etter vår oppfatning lar det seg vanskelig gjøre å drive selektivt på de ulike kvalitetene, noe som igjen vil kreve at samtlige kalkspatmarmortyper / kvaliteter må vurderes om en ønsker en økonomisk utnyttelse av karbonatpotensialet.

Den grå båndete kalkspatmarmoren (fargekode 15) er den kvantitatativt dominerende i åsryggen opp fra Evenestangen (Evenesfløya).

Den grovkornete kalkspatmarmoren med gråe flammestrukturer (fargekode 19) dekker de sentrale arealer i dalføre nord for Evenesbukta.

De ulike kalkspatmarmortypene er splittet opp av soner med en hvit sukkekornet og ren dolomittmarmor (fargekode 17). Mektighetene på disse sonene varierer fra 5 til 10 m. Det er rimelig å anta at disse sonen tilhører samme dolomittmarmorlag og at bildet slik det fremtrer i dag med separate soner, er et resultat av folding og erosjon. Det fibrøse silikatmineralet tremolitt er funnet på slepper/glidespeil i disse sonene.

Bilder av den kalkspatmarmoren ute på Evenestangen er vist på figur 1 & 2 på bildevedlegget, side 1.

Gråfargen på de ulike karbonatbergartene i området, skyldes i hovedsak et varierende innhold av grafitt, en forurensning som kan være kritisk når det gjelder fremstilling av høyrene / høyhvite kalkprodukter. De mest fremtredende forurensningene foruten grafitt er: glimmer (biotitt og muskovitt), kvarts og feltspat. I de båndete typene er de forurensende mineralene som oftest anriket i de mørke gråe båndene. I aksessoriske mengder opptrer : rutil, apatitt, zirkon, magnetitt og kis (pyritt).

Diamantboringene som ble utført av Norsk Mineral A/S i 1993, bekrefter antagelsen om at feltets geologi er noe mer nyansert enn det som går fram av det geologiske oversiktskartet, kartvedlegg 2.

Variasjonen i innholdet av syreløselig MgO og totalinnholdet av SiO₂ i vekt % i de kystnære partiene ute ved Evenestangen, er vist på kartbilagene 3 og 4

Analyser:

Analyser av enkelprøver fra ulike partier i Evenestangenområdet er vist i tabell 15, nedenfor. Hensikten med tabellen er å vise spredningen i kvaliteten på kalkspatmarmoren i området.

Tabell 15. Analyser av syreløselig CaO og MgO og hovedelementene (XRF) i kalkspatmarmor fra Evenestangen. Verdiene er oppgitt i vekt - %.

Pr .merket	Syreløselig		XRF										CTOT	TOC
	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅		
Ev28			2.48	0.32	0.17	0.020	1.07	53.50	-0.10	0.170	0.01	0.10	12.10	-0.10
EV 96-3	54.04	0.52	-0.10	-0.01	0.15	0.030	1.03	49.29	0.30	0.040	-0.01	-0.01		
EV 96-4	53.23	0.81	-0.10	-0.01	0.14	0.030	1.25	48.79	0.29	0.060	0.01	-0.01		
EV 96-5	50.02	1.33	1.80	0.16	0.25	0.050	1.95	46.09	0.28	0.130	-0.01	-0.01		
EV 96-6	50.31	1.95	1.37	0.31	0.24	0.050	2.52	46.13	0.27	0.150	0.01	0.01		
EV 96-7	53.77	0.67	-0.10	-0.01	0.11	0.030	1.14	48.98	0.29	0.050	-0.01	-0.01		
EV 96-8	50.87	1.21	1.39	0.14	0.15	0.050	1.47	47.02	0.29	0.120	0.01	-0.01		
ØTR2001-5	49.82	1.37	4.88	0.94	0.16	0.050	1.49	51.05	-0.10	0.570	0.01	0.04		-0.10

ØTR2001-6	51.44	0.73	3.80	0.68	0.11	0.040	0.99	52.68	-0.10	0.360	0.00	-0.01		-0.10
ØTR2001-7	49.62	1.53	5.34	0.65	0.17	0.030	1.57	50.65	-0.10	0.440	0.01	0.04		-0.10

Kommentarer:

Kalkspatmarmor tilhørende Ramstadflaket (fargekode 19) dekker store arealer i de sentrale partiene av dalføret nordover fra Evenesbukta. Våre undersøkelser indikerer at det er denne typen som også synes å være den mest interessant, i regionen, med tanke på fremstilling av høyrene / høyhvite kalkprodukter.

I 1993 gjennomførte Norsk Mineral A/S en omfattende råstoffundersøkelse i dette området. Hensikten var å få verifisert om ressursene var egnet for fremstilling av økonomisk interessante kalkprodukter. Det undersøkte området dekket et areal på ca. 1500 mål.

For Norsk Mineral var beliggenhet og tonnasje i tillegg til kvalitet, viktige parametere for utvelgelsen av dette området.

Diamantboringene, utført av Norsk Mineral, viser imidlertid at sonen som på det geologiske kartet (kartbilag 2) er merket som en homogen sone med kalkspatmarmor tilhørende Ramstadflaket (fargekode 19) i virkeligheten er splittet opp av flere soner med kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket.

Resultatene fra diamantboringene samt omfattende feltundersøkelser indikerer imidlertid at det i området opptrer "rene" partier i en størrelsesorden som vi mener kan forsøre iverksettelse av en mer inngående råstoffundersøkelse med tanke på en økonomisk utnyttelse.

8.2 Viktige dolomittmarmorforekomster

Potensialet for økonomisk interessante dolomittmarmorforekomster synes å være noe begrenset. Dolomittmarmoren opptrer i soner med mektigheter på fra 5 til 20 m. De største mektighetene er et resultat av foldning.

I Norge er det to selskaper som bryter dolomittmarmor for industriell utnyttelse, Franzefoss Bruk A/S og Norwegian Talk A/S. Begge selskapene bryter på forekomster av meget god kvalitet og reservene er betydelige. Med dette som utgangspunkt er det vanskelig å se for seg en etablering på de begrensede ressursene i det vurderte området. Likevel finner vi det riktig å trekke fram noen få forekomster som vi mener kan bli verdifulle i fremtiden.

8.2.1 Ramstad dolomittmarmorforekomst, Tjeldsund kommune (NO 0420)

250`kartbl.	50`kbl.navn	50`kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Tjeldsundet	1332-3	33	560950	7603250	1 & 2

Beliggenhet:

Det prøvetatte partiet er en veiskjæring på skogs bilveien opp fra Ramstad oppover mot Fjelldalsheia. Avstanden langs skogs bilveien og ned til sjøen er anslått til ca. 1 km.

Lokaliseringen er vist på figur 1 på side 11 i bildevedlegget og på kartvedlegg 1.

Geologi:

Dolomittmarmorsonen, som tilhører Evenesflaketets bergarter, har en mektighet som er anslått til å ligge i intervallet 50 – 100 m. I veiskjæringen er dolomittmarmoren splittet opp av tynne kalkspatmarmorssoner.

Dolomittmarmoren er hvit til blek grå av farge, finkornet (sukkerkornet) og i hovedsak massiv, men kan stedvis ha utviklet en diffus bånding. De viktigste forurensningene er: kvarts, feltspat og glimmer. I aksessoriske mengder opptrer foruten grafitt både magnetitt og svovelkis.

Tynnslipbilder av dolomittmarmoren er vist på figurene 17 & 18 på side 9 i bildevedlegget.

Analyser:

Prøvene representerer enkeltpøver tatt i en veiskjæring langs skogsbilveien.

Tabell 16. Analyser av syreløselig CaO og MgO, hovedelementene (XRF) og TC og TOC i dolomittmarmor fra Ramstad. Verdiene er oppgitt i vekt - %.

Pr. merket	Syreløselig		XRF										TC	TOC
	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅		
ED17			8.36	0.02	0.09	<0.004	17.39	31.75	<0.10	0.019	0.002	0.06	12	< 0.1
ED19			2.4	5.34	0.14	<0.004	22.61	30.07	<0.10	0.03	0.005	0.08	12.9	< 0.1
ED20			3.51	0.06	0.29	<0.004	20.94	31.26	<0.10	0.035	0.011	0.12	12.5	< 0.1
ED23			0.15	0.03	0.14	<0.004	23.66	30.43	<0.10	0.041	0.01	0.05	13.3	< 0.1
ED26			0.11	0.02	0.19	<0.004	23.69	30.36	<0.10	<0.003	0.012	0.05	13.2	< 0.1
OØ 97-160	29.72	20.74	2.56	0.07	0.18	<0.004	22.38	29.78	<0.10	0.037	0.004	0.07		

Kommentarer:

Dolomittmarmoren er av en kvalitet som høyst sannsynlig vil kunne tilfredsstille kravene til en lang rekke anvendelser. Denne antagelsen bygger imidlertid på undersøkelse foretatt i et begrenset parti av forekomsten / sonen. Av det geologiske kartet, kartvedlegg 2, går det fram at sonen har en utstrekning mot syd på flere km. Området har en kompleks deformasjonshistorie slik at det vil være behov for en betydelig kartleggingsinnsats før en kan trekke noen konklusjoner vedrørende det økonomiske potensialet som ligger i denne forekomsten.

7.2.2 Blåfjellvatnet dolomittmarmorforekomst. Skånland kommune (TR0041).

250`kartbl.	50`tbl.navn	50`kartbl.nr.	UTM	Koord. Øst	Koord. Nord	Kartbilag
Narvik	Tjeldsundet	1332-3	33	573200	7615000	1 & 2

Beliggenhet:

Fra riksvei 825, ved Tovik, tar det av en skogsbilvei som går inn til sydenden av Blåfjellvatnet. Den vurderte lokaliteten er en veiskjæring på vestsiden av Blåfjellvatnet. Avstanden ned til sjøen ved Tovik er ca. 6 km.

Beliggenheten er vist på figur 22 på side 12 i bildevedlegget og på kartbilag 1.

Geologi:

Dolomittmarmorsonen tilhører Evenesflaket og er på det geologiske kartet omgitt av en mørk grå til svart tynnbåndet og finkornet kalkspatmarmor. Bergartene i området stryker tilnærmet NØ – SV med fall mot SØ på ca.60°. I veiskjæringen hvor prøvene er tatt, er dolomittmarmoren betydelig oppsprukket. En fremtredende forurensning i området er spredte,

gjennomsettende ganger med sekundær kvarts (sprekkefyllinger). I området hvor veien skjærer sonen er mektigheten anslått til 50-60 m.

Dolomittmarmoren er homogen, finkornet til tett og hvit av farge. I partier opptrer den med diffuse grå flammestrukturer. Gråfargen skyldes i hovedsak finfordelt grafitt. Av uønskede mineraler i dolomittmarmoren er muskovitt og kvarts de mest fremtredende. Spetter av pyritt og magnetkis er også påvist. Rosetter av det fibrøse mineralet tremolitt er observert, men utbredelsen synes å være meget liten.

Tynnslipbilde av dolomittmarmoren er vist på figur 19 på side 10 i bildevedlegget.

Analyser:

Analyser av samleprøver, hver over en mektighet på ca. 10 meter, fra veiskjæringen er vist i tabell 17.

Tabell 17. Analyser av syreløselig CaO og MgO og hovedelementene (XRF) i dolomittmarmorprøver fra Blåfjellvatnet. Verdiene er oppgitt i vekt - %.

Pr. merket	Syreløselig		XRF									
	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅
Ø 147 – 97	27.01	18.07	10.49	1.02	0.34	0.04	20.83	27.36	<0.10	0.483	0.008	0.04
Ø 148 - 97	26.45	19.04	11.63	0.36	0.20	0.02	20.97	27.16	<0.10	0.217	0.008	0.02

Kommentarer.

Som analysene viser har dolomittmarmoren et meget høyt innhold av SiO₂. Kvarts og glimmer (muskovitt) er langt de viktigste bidragsyterne til det høye innholdet. Ut fra tynnslipstudier synes kvarts å være den viktigst bidragsyteren.

Ettersom det i regionen finnes dolomittmarmorforekomster av samme kvalitet men med en gunstigere beliggenhet, synes en eventuell økonomisk utnyttelse å ligge noe fram i tid.

9. VURDERINGER OG FORSLAG TIL OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER

Med utgangspunkt i utførte arbeider vil vi trekke fram 4 kalkspatmarmorfelt/forekomster som vi mener er økonomisk interessante og som bør prioriteres for oppfølgende undersøkelser.

Prioritert rekkefølge:

9.1 Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt.

Kalkspatmarmoren i de sentrale partiene oppe på Fjelldalsheia må betegnes som relativt ren sammenlignet med kvaliteten på andre kalkspatmarmorforekomster NGU har undersøkt i landsdelen.

En eventuell økonomisk utnyttelse vil selvfølgelig være avhengig av at industrien er i stand til å rense kalkspatmarmoren til salgbare kalkprodukter, samt at det finnes et marked for disse produktene. Følgelig er det bare industrien selv som kan svare på om dette er et råstoff som de ønsker å utnytte.

Utførte arbeider indikerer at mulighetene til å kunne fremstille høyverdige kalkprodukter av kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia er gode.

Når det gjelder Fjelldalsheiforekomsten synes usikkerheten i første rekke å være knyttet til tonnasjen. Feltundersøkelsene samt den geologiske tolkningsmodellen indikerer at det kan være betydelig mengder med brytbar tonnasje i forekomsten , men dette må dokumenteres gjennom diamantboringer.

Å evaluere en karbonatforekomst vil være en prosess bestående av flere faser og de utførte arbeidene representerer bare den innledende fase i et slikt arbeide. Med utgangspunkt i erfaringer fra tidligere industrietableringer på kalkspatmarmor i landsdelen vil det gjerne gå flere år med omfattende dokumentasjon av både kvalitet og tonnasje før den endelige avgjørelsen an taes om drift er mulig eller ikke.

Det er imidlertid viktig å få understreket at de arbeider som er utført av NGU på Fjelldalsheia på mange måter bare har karakter av rekognoserede undersøkelser, og de anbefalingene som her er gitt for den videre undersøkelse med kjerneboringer er både nødvendige og viktige i arbeidet for få industriselskaper interessert i ressursen.

9.2 Sandstrand kalkspatmarmorfelt.

Forekomsten dekker store deler av Sandfjellet. Resultatene fra råstoffundersøkelsene som ble gjennomført i et samarbeide mellom Norcem A/S og NGU (1974) viser at også dette området inneholder kalkspatmarmorskvaliteter som burde interessere industrien.

Undersøkelsesprogrammet omfattet bl.a. et diamantboreprogram på totalt ca. 2700 m, fordelt på 19 hull. Ettersom boreprogrammet ble gjennomført på vinteren og avsluttet på tidlig vår, ble det bare i liten grad anledning til detaljert geologisk kartlegging i feltet. Vi mener likevel at den informasjon som forligger burde være tilstrekkelig til at industrien kan foreta en vurdering av forekomstenes økonomiske potensiale.

Bryteteknisk har området en gunstig utforming. Det naturlige området for åpning av brudd er også godt skjermet med tanke på støy og støv i forhold til bebyggelse. I tillegg har forekomsten en gunstig beliggenhet med kort vei ned til sjø for utskipning..

9.3 Evenestangen kalkspatmarmorfelt.

Feltet inneholder kalkspatmarmor som tilhører både Evenesflaket og Ramstadflaket. Undersøkelsene som ble utført av NGU i samarbeide med Hustadkalk A/S i 1993, hadde som siktemål å verifisere at marmorfeltet inneholdt partier som er egnet for produksjon av høyrene – og høyhvite kalkprodukter.

Det undersøkte feltet dekker i hovedsak området fra Evenesbukta og ca. 2 km oppover i dalføret som strekker seg mot nordøst.

Undersøkelsene viste at området har en meget kompleks deformasjonshistorie. Noe som også ble dokumentert i forbindelse med "nykartleggingen". Som et resultat av denne kompleksiteten opptrer de ulike karbonatenhetene i en kompleks "alternering" av varierende utbredelse og kvalitet.

Den hvite grovkornete kalkspatmarmoren tilhørende Ramstadflaket (fargekode 19), er den dominerende enheten i de sentrale områdene av feltet. Enheten er imidlertid splittet opp soner med dolomittmarmor med en mektighet på opp til ca. 10 m. Denne veksellagningen er høyst sannsynlig et resultat av foldninger og ikke en primær sedimentær sekvens. Av det geologiske kartet går det fram at Ramstadflakets grovkornete hvite kalkspatmarmor er den dominerende kalkspatmarmorenheten i de sentrale partier av dalføret nordover fra Evenesbukta. Ettersom

denne enheten innholder noen av de mest attraktive kalkspatmarmorkvalitetene i regionen burde området undersøkes noe nærmere.

Området er imidlertid kraftig overdekket ($> 90\%$) noe som gjør overflatekartleggingen til et vanskelig og tidkrevende arbeide. Dette arbeidet er imidlertid meget viktig for ikke å si avgjørende for tolkningen av de tektoniske forhold i området. Et godt bilde av foldningsstrukturer/ skyveplan og forkastninger synes å være en nødvendighet for å kunne lokalisere tilstrekkelig tonnasje av de mest aktuelle kvalitetene.

Hvis videre undersøkelser fører til lokalisering av økonomisk interessante kalkspatmarmor - kvaliteter i tilstrekkelig mengder, vil den kystnære beliggenheten være et aktivum med tanke på en økonomisk utnyttelse.

9.4 Stuenes kalkspatmarmorforekomst.

Den hvite grovkornete kalkspatmarmoren tilhørende Ramstadflaket (fargekode 19) opptrer her med en lateral utbredelse som kan virke attraktiv for en økonomisk utnyttelse. Hvor riksveien skjærer gjennom sonen er mektigheten anslått til ca. 80 m. Sonen strekker seg fra sjøen i syd til den forsvinner i Kjerkvatnet i nord, en strekning på ca. 1.5 km.

Kalkspatmarmorsonen er splittet opp av noen få soner med hvit ren sukkekornet dolomittmarmor. Mektigheten på disse er målt til under 5 m.

Også for dette området vil det være behov for en geologisk detaljkartlegging supplert med et sonderende diamantboreprogram for dokumentasjon av mektighet og kvalitet.

Det er imidlertid en del negative faktorer knyttet til dette området, nemlig manglende relieff og at sonen ligger i innflygningen til Evenes lufthavn.

10. LISTE OVER AKTUELL LITTERATUR.

- Boyd, R. Hodges, K. V., Steltenpohl, M. & Søvedgjarto, U. 1986: Berggrunnsgeologisk kart EVENES 1331 IV, 1:50 000, foreløpig utgave. Norges geologiske undersøkelse.
- Gustavson, M. 1972: The Caledonian mountain chain of the southern Troms and Ofoten areas Part 3: Structures and structural history. Nor.geol. Unders. 283, 56 pp.
- Gustavson, M. 1974a: Description of the geological map OFOTEN 1:100 000 Nor.geol.Unders.310, 36 pp.
- Gustavson, M. 1974b: Description of the geological map HARSTAD 1:100 000. Nor.geol. Unders. 309, 33 pp
- Gustavson, M. 1974c: Geologisk kart over Norge, berggrunnskart NARVIK, M 1: 250 000. Norges geologiske undersøkelse.
- Gustavson, M. 1966: The Caledonian mountain chain of the Southern Troms and Ofoten areas. Part 1. Basement rocks and Caledonian meta - sediments. Nor.geol. Unders. 239, 162 pp.
- Gustavson, M. 1969: The Caledonian mountain chain of the Southern Troms and Ofoten areas. Part 2.Caledonian rocks of igneous origin. Nor.geol. Unders. 261, 110 pp.
- Melezhik, V. A., Sørdal, T. & Øvereng, O. 1997: Dolomite marble potential in the Ofoten fjord area. NGU Rapport nr. 97.184.
- Steltenpohl, M. 1987: Tectonostratigraphy and tectonic evolution of Skåland area, North Norway. Nor.geol. Unders. bull. 409, 20 pp.
- Torgersen, J.C. 1941: Rapport over undersøkelser av kalksteinsforekomster i Skåland. Bergarkivrapport 5318.
- Zwaan, K. B., Motuza, G. Melezhik, V.A., Solli, A. & Roberts, D. 2002: Berggrunnsgeologisk kartlegging av karbonatforekomster I Evenes og Skåland kommune. NGU Rapport nr. 2002.088.
- Øvereng, O. 1972: Råstoffundersøkelser i Nord – Norge, Kalkspatmarmor – og dolomittmarmorundersøkelser, Troms fylke. NGU Rapport nr. 1118/10
- Øvereng, O. 1974: Råstoffundersøkelser i Nord – Norge. Sandstrand kalkfelt, Troms fylke. NGU Rapport nr. 1242 A & B.
- Øvereng, O. 1974: Råstoffundersøkelser i Nord – Norge. Sandstrand kalkfelt, Troms fylke. NGU Rapport nr. 1242 bind 1, 2 & 3.
- Øvereng, O. & Furuhaug, L. 1999: Fjelldalsheia kalksteinsfelt, sonderende undersøkelser av kvalitet. Tjeldsund kommune, Nordland. NGU Rapport nr. 99.021.
- Øvereng, O. 2002: Karbonatressurser i Troms fylke. NGU Rapport nr. 2002.028

ANALYSEVEDLEGG

EVENESFLAKET

Kalkspatmarmor fargekode 15.

Tabell 18. Analyse av syreløselig CaO og MgO, uløst, hovedelementene (XRF), TC og TOC i kalkspatmarmor fra Evenesflaket. Verdiene er oppgitt i vekt %.

Pr.merket	Syreløselig		XRF										TC	TOC	
	CaO	MgO	Uløst	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅		
Ev25				9.41	2.09	0.82	0.1	1.74	48.01	0.39	0.39	0.02	0.14	11	-0.1
Ev26				5.76	1.1	0.58	0.06	1.24	51.28	0.14	0.21	0.02	0.13	11.6	-0.1
Ev28				2.48	0.32	0.17	0.02	1.07	53.5	-0.1	0.17	0.01	0.1	12.1	-0.1
EVT 16				2.13	0.32	0.09	0.03	0.69	52.96	-0.1	0.29	0.01	0.13	11.4	-0.1
EVT 17				1.59	0.11	0.13	0.02	0.78	53.29	-0.1	0.21	0.01	0.12	11.6	-0.1
EZ1				0.86	0.08	0.26	0	22.9	30.34	-0.1	0.06	0.02	0.07	13.3	-0.1
MP-70				0.67	0.11	0.17	0.03	1.43	52.74	0.23	0.11	0.01	0.05		-0.1
ØTR2001-5	49.82	1.37		4.88	0.94	0.16	0.05	1.49	51.05	-0.1	0.57	0.01	0.04		-0.1
ØTR2001-6	51.44	0.73		3.8	0.68	0.11	0.04	0.99	52.68	-0.1	0.36	0	-0.01		-0.1
ØTR2001-7	49.62	1.53		5.34	0.65	0.17	0.03	1.57	50.65	-0.1	0.44	0.01	0.04	11.4	-0.1
EV 96-3	54.04	0.52		-0.1	-0.01	0.15	0.03	1.03	49.29	0.3	0.04	-0.01	-0.01		
EV 96-4	53.23	0.81		-0.1	-0.01	0.14	0.03	1.25	48.79	0.29	0.06	0.01	-0.01		
EV 96-5	50.02	1.33		1.8	0.16	0.25	0.05	1.95	46.09	0.28	0.13	-0.01	-0.01		
EV 96-6	50.31	1.95		1.37	0.31	0.24	0.05	2.52	46.13	0.27	0.15	0.01	0.01		
EV 96-7	53.77	0.67		-0.1	-0.01	0.11	0.03	1.14	48.98	0.29	0.05	-0.01	-0.01		
EV 96-8	50.87	1.21		1.39	0.14	0.15	0.05	1.47	47.02	0.29	0.12	0.01	-0.01		
EV 96-11	54.87	0.3		-0.1	-0.01	0.1	0.02	1.09	49.56	0.29	0.02	-0.01	-0.01		
EV 96-70	52.06	0.34		1.22	0.08	0.29	0.05	0.89	47.86	0.31	0.04	0.01	-0.01		
OØ 97-88	52.93	2.05		0.33	-0.01	0.14	0.01	1.91	53.38	-0.1	0.03	0.02	0.11		
OØ 97-92	51.86	1.35		3.02	0.34	0.19	0.02	1.41	52.55	-0.1	0.23	0.01	0.1		
OØ 97-93	52.82	0.81		2.51	0.32	0.19	0.02	1.08	52.8	-0.1	0.23	0.01	0.11		
OØ 97-97	49.98	3.71		1.75	0.23	0.13	0.02	3.85	51.46	-0.1	0.23	0.01	0.1		
OØ 97-98	52.63	0.6		2.63	0.34	0.09	0.02	0.66	53.66	-0.1	0.26	0.01	0.18		
OØ 97-101	50.31	3.08		2.72	-0.01	-0.01	0	3.7	51.86	-0.1	0	0	0.1		
OØ 97-153	54.03	0.56		1.27	-0.01	0.06	0.01	0.52	54.1	0.15	0.06	0.01	0.12		
OF72-358	48.37	1.01	10.25												
OF72-359	51.31	1.41	5.01												
OF72-360	51.87	0.91	4.9												
OF72-361	52.1	0.64	4.39												
OF72-362	50.84	0.87	4.3												
OF72-363	51.93	0.77	4.24												
OF72-364	52.07	0.62	4.9												
OF72-365	50.47	1.01	6.88												
OF72-366	43.18	6.72	6.8												
OF72-367	53	0.91	4.25												
OF72-368	54.26	0.5	2.71												
OF72-521	44.02	3.22	12.22												

Kalkspatmarmor fargekode 16

Tabell 19. Analyse av syreløselig CaO og MgO, hovedelementene (XRF), TC og TOC i kalkspatmarmor fra Evenesflaket. Verdiene er oppgitt i vekt %.

Pr.merket	Syreløselig		XRF										TC	TOC
	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	MgO	CaO	Na ₂ O	K ₂ O	MnO	P ₂ O ₅		
ED10			13.38	2.78	1.25	0.16	2.66	42.81	0.86	0.58	0.02	0.24	10.00	-0.10
ED11			9.46	1.82	0.79	0.13	1.81	46.82	-0.10	0.72	0.01	0.23	10.80	-0.10
ED12			6.37	1.20	0.62	0.07	1.38	49.26	-0.10	0.49	0.01	0.22	11.50	-0.10
ED13			1.69	0.17	0.12	0.02	1.00	52.97	-0.10	0.07	0.01	0.19	12.20	-0.10
ED14			1.47	0.18	0.14	0.01	0.61	52.97	-0.10	0.09	0.00	0.19	12.20	-0.10
ED15			4.81	0.91	0.34	0.05	1.63	50.11	-0.10	0.35	0.01	0.21	11.80	-0.10
ED16			4.81	0.07	0.13	0.02	7.65	46.01	-0.10	0.06	0.01	0.17	12.30	0.11
ED18			7.40	1.56	0.60	0.12	1.49	48.39	0.24	0.47	0.02	0.26	11.30	-0.10
ED25			4.66	0.79	0.32	0.05	1.00	51.28	-0.10	0.29	0.01	0.25	11.70	-0.10
EG16			6.99	-0.01	0.03	0.01	8.39	45.04	-0.10	0.02	0.01	0.18	12.00	0.20
EG18			5.29	0.11	0.10	0.02	9.86	44.56	-0.10	0.08	0.01	0.12	12.30	0.16
Ev23			8.21	1.61	0.52	0.08	0.82	50.09	0.59	0.03	0.03	0.10	11.10	-0.10
Ev24			1.37	0.09	0.10	0.01	0.34	55.36	-0.10	0.02	0.01	0.11	12.40	-0.10
Sand 7			5.67	1.00	0.34	0.06	1.38	49.29	-0.10	0.71	0.01	0.15	11.00	-0.10
Sand 8			3.21	0.57	0.26	0.05	1.00	51.70	-0.10	0.29	0.01	0.13	11.50	0.18
MP-95			3.40	1.06	0.37	0.09	5.52	45.47	0.22	0.58	0.02	0.07		
EV 96-75	44.85	6.41	1.86	-0.01	0.09	0.01	5.62	42.28	0.30	-0.01	0.01	0.08		
EV 96-90	50.13	3.59	-0.10	-0.01	0.16	0.03	3.34	46.39	0.29	0.05	0.01	-0.01		
EV 96-95	52.87	0.93	-0.10	0.03	0.25	0.04	1.49	48.30	0.31	0.07	0.01	-0.01		

Tabell 24. Evenesflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 15.
Kartbladene 1331-4 og 1332-3. UTM 33

Pr.merket	X-koord.	y-koord.
Ev25	570300	7594500
Ev26	570300	7594500
Ev28	570100	7594400
EVT 16	570300	7594800
EVT 17	570300	7594800
EZ1	570148	7594436
MP-70	570187	7594531
ØTR2001-5	570270	7594710
ØTR2001-6	570270	7594710
ØTR2001-7	570270	7594710
EV 96-3	570262	7594547
EV 96-4	570174	7594542
EV 96-5	570174	7594583
EV 96-6	570236	7594707
EV 96-7	570280	7594750
EV 96-8	570318	7594812
EV 96-11	569830	7594967
EV 96-70	570190	7594531
OØ 97-88	571129	7595808
OØ 97-92	570278	7594576
OØ 97-93	570295	7594582
OØ 97-97	570968	7595021
OØ 97-98	570303	7594838
OØ 97-101	569804	7594951
OØ 97-153	571011	7595870
OF72-358	569795	7594921
OF72-359	569795	7594921
OF72-360	570264	7594666
OF72-361	570264	7594666
OF72-362	570264	7594666
OF72-363	570264	7594666
OF72-364	570264	7594666
OF72-365	570264	7594666
OF72-366	570264	7594666
OF72-367	570264	7594666
OF72-368	570250	7594675
OF72-521	570495	7595293

Tabell 25. Evenesflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 16.
Kartbladene 1331-4 og 1332-3. UTM 33

Pr. merket	x – koord.	y – koord.
ED10	567225	7607300
ED11	567225	7607300
ED12	567225	7607300
ED13	567225	7607300
ED14	567225	7607300
ED15	567225	7607300
ED16	567200	7607350
ED18	567200	7607350
ED25	560950	7603250
EG16	566200	7612050
EG18	566075	7612100
Ev23	570400	7594550
Ev24	570389	7594579
Sand 7	573850	7614950
Sand 8	573850	7614950
MP-95	572026	7602118
EV 96-75	567800	7605740
EV 96-90	567380	7607094
EV 96-95	563415	7613296
OF72-467	567333	7607222

Tabell 27. Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 19
Kartbladene 1331-4 og 1332-3. UTM 33

Pr. merket	x-koord.	y-koord.	Pr. merket	x-koord.	y-koord.
ED1	563575	7603425	OF72-453	566819	7603661
ED2	562850	7602500	OF72-454	566819	7603661
ED22	561750	7603450	OF72-455	566819	7603661
ED27	560850	7603225	OF72-456	566819	7603661
ED28	560850	7603225	OF72-524	570362	7596964
ED3	562850	7602500	OF72-524	570362	7596964
ED4	563000	7602800			
ED6	564050	7600100			
MP-45	567660	7607426			
MP-53	568547	7602748			
MP-68	568550	7595400			
EV 96-14	568636	7595397			
EV 96-15	568599	7595419			
EV 96-16	568565	7595432			
EV 96-17	568526	7595451			
EV 96-22	568337	7595474			
EV 96-23	568475	7595452			
EV 96-40	566909	7603660			
EV 96-46	570223	7603222			
EV 96-48	570630	7603544			
EV 96-49	571659	7605221			
EV 96-50	571440	7605891			
EV 96-51	571418	7606116			
EV 96-52	571078	7606731			
EV 96-58	571489	7605711			
EV 96-68	568500	7595444			
EV 96-85	570751	7604938			
EV 96-91	567910	7605460			
EV 96-92	570252	7603451			
OØ 97-87	568585	7595426			
OØ 97-103	566797	7603680			
OØ 97-116	567854	7603048			
OØ 97-133	570428	7603742			
OØ 97-135	572035	7602228			
OØ 97-136	571466	7601216			
OØ 97-137	571389	7601248			
OØ 97-139	571107	7595998			
OØ 97-140	571021	7595980			
OØ 97-141	570975	7595996			
OØ 97-142	570911	7595999			
OØ 97-157	561210	7603208			
OØ 97-159	561714	7603385			
OØ 97-161	561059	7603163			
PAa72-175	571710	7605164			
OF72-353	568492	7595465			
OF72-354	568492	7595465			
OF72-389	561059	7604130			

Tabell 28. Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 20.
Kartbladene 1331-4 og 1332-3. UTM 33

Pr. merket	x-koord.	y-koord.
OF72-411	570422	7598728
OF72-412	570422	7598728
OF72-413	570422	7598728
OF72-414	570263	7598716
OF72-415	570263	7598716
OF72-416	570263	7598716
EV 96-32	570205	7598668
EV 96-33	570389	7598742

Tabell 29. Ramstadflaket, prøvepunkter, kalkspatmarmor, fargekode 21.
Kartbladene 1331-4 og 1332-3. UTM 33

Pr. merket	x-koord.	y-koord.	Pr. merket	x-koord.	y-koord.
ED21	561800	7603550	OØ 97-78	568619	7594304
ED23	561400	7603200	OØ 97-79	568822	7594454
ED24	561350	7603200	OØ 97-80	568291	7594441
Tår1	567500	7596875	OØ 97-81	568339	7594430
Tår9	567500	7596900	OØ 97-82	568409	7594426
MP-46	567826	7606502	OØ 97-83	568471	7594438
MP-47	567771	7606178	OØ 97-84	568539	7594455
MP-58	565992	7594507	OØ 97-85	568602	7594404
MP-59	566015	7594544	OØ 97-102	566753	7603746
MP-60	566015	7594544	OØ 97-114	569337	7601259
MP-61	566015	7594544	OØ 97-158	561450	7603278
MP-63	567100	7594550	OF72-400	566405	7603203
MP-65	567200	7594550	OF72-401	566505	7603394
MP-69	569272	7594691	OF72-457	566624	7604098
EV 96-12	569406	7594856	OF72-459	566624	7604098
EV 96-18	567071	7595372	OF72-460	566624	7604098
EV 96-19	565914	7594460	OF72-488	563908	7609461
EV 96-20	565862	7594468	OF72-489	563951	7609177
EV 96-21	565809	7594484	OF72-490	563951	7609177
EV 96-39	566604	7603494			
EV 96-61	566020	7594543			
EV 96-63	567051	7594599			
EV 96-64	567132	7594571			
EV 96-69	569273	7594699			
EV 96-88	567820	7605950			
EV 96-89	567800	7605900			
EV 96-94	566526	7604121			
OØ 97-70	569428	7594835			
OØ 97-71	569391	7594815			
OØ 97-72	569327	7594722			
OØ 97-73	569229	7594614			
OØ 97-74	569153	7594548			

TEKSTVEDLEGG

KVALITETSKRAV TIL KALKSTEIN OG DOLOMITT TIL ULIKE ANVENDELSER

KVALITETSKRAV TIL KALKSTEIN.

Kalkstein har mange anvendelser, de viktigste er: sement, industrifyllstoff (filler) i f.eks. asfalt, betong, papir, maling, lakk, plast, gummi o. s. v. i glassindustrien, i metallurgiske prosesser som slaggdanner og flussmiddel, kalsiumkarbid, steinull, cellulose, lesket kalk til bygningsindustrien, kunstgjødsel, miljøkalk og jordforbedringsmiddel.

Til de ulike anvendelsene stilles det forskjellige krav til kjemisk sammensetning og / eller fysikalske egenskaper.

Knust og malt kalkstein klassifiseres vanligvis etter kornstørrelsen.

Grov filler: (vanligvis lav pris). 75 µm til flere mm, brukes i jordbruket, dyrefor, gjødsel, asfaltfiller, støv i gruvene.

Medium filler: (middels verdi). < 50µm, brukes på baksiden av tepper, linoleum, tetningsstoff, lim, og sparkel.

Fin filler: (vanligvis middels verdi). maksimum partikelstørrelse 50µm, 50 % < 2µm,, brukes som papirfiller, gummi ,plastikk og billig maling.

Pigment og meget fint filler: (vanligvis høy verdi), maksimum kornstørrelse 10µm, 90 % < 2µm, brukes i papir coating (bestrykning), maling, gummi og plastikk.

CaCO₃-baserte fyllstoff

De viktigste parametrerne som blir vurdert når en skal utnytte kalsiumkarbonat som filler er følgende:

- Kjemisk renhet
- Hvithet og høy reflektivitet
- Partikelstørrelse og partikelstørrelsес fordeling.
- Partikel form og overflateareal
- Plastisk og rheologisk karakteristikk
- Adsorbsjons karakteristikk m.t.p. olje, blekk og pigment.
- Kjemisk treghet.
- Spesifikk vekt og bulkevekt.

Tabell 31. Krav til kjemisk sammensetning (i vekt %) og hvithet (% reflektivitet) for noen typer CaCO₃-baserte fyllstoff.

	USA Fyllstoff Kalk	USA fyllstoff marmor	USA jordbr. kalk	USA glass kvalitet	USA PCC fyllstoff	USA skjell- sand	Norge kalk Verdal	Italia fyllstoff	England fyllstoff kritt	England fyllstoff kalsitt
CaCO ₃	96	>95	97.1	98	98.4	96-98	98.8	98.05	97.2	98.6
MgCO ₃	1.5	max. 3.0	2	1.3	0.7	1	1.05	2.34	0.46	0.44
SiO ₂	1.2			0.15	0.05	0.5-1.5	0.34	0.11	1.82	0.69
Al ₂ O ₃	0.3			0.08		0.1-0.2	0.12	0.05	0.17	0.01
Fe ₂ O ₃	0.08			0.12	0.1	0.1	0.04	0.02	0.1	0.03
Hvithet	96	92-95			98	88	3	96	86-93	96

Tabell 32. Kvalitetskrav til kjemisk utfelt kalsiumkarbonat brukt som pigmenter (i vekt - %).

	Nedmalt kalkstein	*PCC 1	*PCC 2	*PCC 3
CaCO ₃	96.63	98.36	98.43	98.62
CaSO ₄		0.08	0.78	0.63
MgCO ₃	2.43	0.7	0.37	0.21
Al ₂ O ₃	0.28	0.09	0.07	0.01
Fe ₂ O ₃	0.09	0.07	0.06	0.01
SiO ₂	0.37	0.1	0.04	0.02
NaCl				0.1
H ₂ O 110°C	0.2	0.6	0.25	0.3
PH	9.1	9.4	10.3	8.5

PCC (kjemisk utfelt kalsiumkarbonat).

PCC fremstilles av kalsiumkarbonat gjennom følgende reaksjoner:

1. $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{CO}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$
2. $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{Na}_2\text{CO}_3 \rightarrow \text{CaCO}_3 + 2\text{NaOH}$
3. $\text{CaCl}_2 + \text{NaCO}_3 \rightarrow \text{CaCO}_3 + 2\text{NaCl}$

Tabell 33. Krav til formalingsgrad for noen typer fyllstoffanwendelser.

Fyllstoff type	Partikkelførrelse gjennomsnitt i mikron	Partikkelførrelse maks.verdi i mikron	Anvendelse
formalingsgrad: grov	22-40	420	sement, linoleum, takpapp
formalingsgrad: middels	12-22	100	sparkel, tetningsmiddel, gummivarar
formalingsgrad: fin	3-10	44	papir, maling, plastikk, gummivarar
formalingsgrad: ekstra fin	0,7-2	10	papir, maling, plastikkvarar

Fysikalske krav, generelle.

Tabellene nedenfor gir en oversikt over de viktigste fysikalske krav som stilles til kalkspat brukst som henholdsvis fyllstoff (filler) og pigment.

Tabell 34. Krav til PCC brukt som fyllstoff i papir.

	Rombisk kalkspat	Skalenoedrisk kalkspat	Rombisk Aragonitt	Finknust kalkstein	Ultrafinknust mikronisert kalkstein
	PCC	PCC			
Brytningsindeks	1.58	1.58	1.63	1.58	1.58
Spesifikk vekt	2.71	2.71	2.92	2.71	2.71
Tappi, hvithet (%)	>99	>99	>99	>95	>95
Overflateareal, m ² /g	6-8	9-15	9-13	5-7	10-12
Abrasjon	3	3-5	4-8	8	4
Partikelstørrelse, Sedigraph					
+5µm (%)	-	2	3	20	3
-2µm (%)	99	45	75	70	90
Middel µm	0.7	1.0-3.0	0.5-1.0	2.0	0.8

Tabell 35. Krav til kalkråstoff til bruk som fyllstoff i pigment.

	Naturlig finknust kalkstein	Naturlig ultrafinknust kalkstein	PCC	PCC
	Kalkspat	Aragonitt		
Spesifikk vekt	2.71	2.71	2.71	2.93
Brytningsindeks, middelverdi	1,58	1.58	1.58	1.63
Hardhet, Moh's skala	3	3	3.0	3.5
Spaltningstemp, °C	800-900	800-900	800-900	800-900
Abrasjon, mg	25	10	5	8
Hvithet, % (GE)	95	96	98	99
Olje adsorpsjon, cc/100g	13	23	30	55
Overflateareal, m ² /g	3.2	9.6	6.8	8.5

Spesialkrav CaCO₃ til forskjellige anvendelser:

Fyllstoffer: reflektivitet (i tørr tilstand) > 80 % for sparkel, > 96 % (for papirbestrykning); oljeadsorpsjon 18- 20; spesifikk overflate 1.5-4.0 m²/g; egenvekt (bulk) 0.6-0.8 g/cm³; pH 9.0-9.5

PCC: > 98 % CaCO₃; 0.5-1.5 % MgCO₃; 0.3-0.8 % fuktighet; hvithet (tørr) 98%; oljeabsorpsjon 30-50; spesifikk overflate 8 m²/g; egenvekt (bulk) 0.6- 0.8 g/cm³.

Farmasøytsiske produkter

Farmasøytsiske produkter: (USA) >98 % CaCO₃; glødetap 0.2 %; ikke syreløselig 0.2 %; F< 0.0005; As < 3 ppm; Fe₂O₃ < 0.05 %; <0.5 ppm Hg; < 0.002 % tungmetall; Mg+ alkalisalter < 1 %. ingen grønn farge (barium).

Sukkerraffinering

Kalkstein og kalk brukes i sukkerindustrien som en del av renseprosessen. Kalk og karbondioksid (fremstilt ved kalsinering av kalkstein) brukes til justering av pH og som assistent i fellingen av urenheter.

Sukkerraffinering:> 98.5 % CaCO₃ og lavest mulig innhold av ikke syreløselige komponenter.

< 1% SiO₂, < 0.35% Al₂O₃ og < 0.3 % Fe₂O₃.(< 1 % leire, sulfatmineraler, og organisk materiale.)

Sementfremstilling

Sement lages ved kalsinering av en blanding av ca. 75 % kalkstein og 25 % leire for og danne kalsiumsilikat klinker. Denne blandingen males og blandes med små mengder med gips som virker som bindemiddel.

Sementfremstilling: > 65 % CaCO₃; MgO < 5 %; ved anvendelse av for rent kalkråstoff må det tilsettes aluminium, jern og kvarts.

Tabell 36. Kalkråstoffkrav til sement.

CaCO ₃	>65 vekt %
K ₂ O+Na ₂ O	lav
MgO	<4 vekt %
Fosfater+bly+zink	<0.5 vekt %
Fluor	<0.1 vekt %
Uløst	<1.5 vekt %
Glødetap	<3 vekt %

(OPS) < 6 % MgO (< 3 % i kalkstein), SO₃ + P₂O₅ < 1%, sum alkali < 0,6 %. Sement til bruk i oljeindustrien (sulfat resistent sement) og hvit sement <0.01 % Fe₂O₃.

Brent kalk

Tabell 37. Typiske analyser av brent kalk/dolomittisk kalk.

Komponenter	Høy kalsium brentkalk i %	Dolomittisk brentkalk i %
CaO	93.25-98.0	55.5-57.50
MgO	0.30-2.50	37.60-40.60
SiO ₂	0.20-1.50	0.10-1.50
Fe ₂ O ₃	0.10-0.40	0.05-0.4
Al ₂ O ₃	0.10-0.40	0.05-0.40
H ₂ O	0.10-0.90	0.10-0.90
CO ₂	0.40-1.50	0.40-1.50

Tabell 38. Egenskaper til typiske brente kalkprodukter

Brent kalk	Høy kalsium	Dolomittisk
Dominerende bestanddel.	CaO	CaO + MgO
Spesifikk vekt	3.2-3.4	3.2-3.4
Bulk egenvekt g/cm ³	0.88-0.95	0.88-0.96
Spesifikk varme ved 38°C kJ/kg	0.4	0.94
»Angle of Repose»	55	55
Hydrat kalk		
Dominerende bestanddeler	Ca(OH)2	Ca(OH)2 + Mg(OH)2
Spesifikk vekt	2.3-2.4	2.7-2.9
Bulk egenvekt g/cm ³	0.4-0.56	0.4-0.56
Spesifikk varme ved 38°C kJ/kg	0.62	0.62
»Angle of Repose»	70	70

Brent kalk: ASTM C 46

Råstoffkvalitet:

Brent kalk: > 98 % CaCO₃, < 1 % ikke syreløselig.

Glassfremstilling.

Glass fremstilles ved å smelte en blanding av kvartssand, natriumaske, kalkstein, dolomitt og andre råstoffer. Kalksteinen virker som fluks som tillater blandingen og smelte ved relativt lav temperatur. Dolomitt tilsettes for å motvirke devitrifiseringsprosessen. Tilsetting av små mengder magnesium til glasset vil motvirke devitrifiseringsprosessen.

Tabell 39. Krav til kalkråstoff til bruk i fremstillingen av forskjellige glasstyper.

Anvendelse	% CaO	% MgO	% uløst	% Fe ₂ O ₃	% Al ₂ O ₃	% sulfat	% fri C	% fuktighet
plateglass kalkstein	>54.8	<0.8	<0.6	<0.075	<0.35	<0.05	<0.1	<0.05
plateglass dolomitt	>29.5	>21.4	<0.6	<0.025	<0.4	<0.2	<0.4	<0.10
emballasjeglass kalk + dolomitt	>54.5	>21.5	<0.6	<0.4	<0.4	<0.2	<0.4	<0.10

Kritisk p.g.a. missfarging er Cr, Co, Mn., metallisk (bronze, A - folie) og ildfaste partikler (zirkon, chromite, corundum).

Kalk >98.6 % CaCO₃, og < 1 % SiO₂.

Fluks i jern og stål industri.

CaO < 5 % - 2 %, Søvel < 0.1 %. Partikelstørrelse, overflateareal og spesifikk vekt er også viktig.

Fremstilling av natrium karbonat.

CaCO₃ > 98.5 %.

Desulfatisering av avgasser (FGU).

Kalkstein brukes til å redusere SO₂- innholdet i avgassene fra kull/oljekraftverkene. Avgassene sirkulerer gjennom en slurry av vann og kalkstein. SO₂ løses og reagerer med kalkstein og danner kalsiumsulfitt som igjen oksyderer til gips (CaSO₄).

- 90.5 CaCO₃. Gips som salgsvarer krever > 95 % CaCO₃, < 0.65 % Al₂O₃, < 0.25 % Fe₂O₃.

Fremstilling av sjøvanns magnesium.

Hydratisert kalk brukes til felling av magnesium fra sjøvann da som Mg(OH)₂ som i gjenn kalsineras til MgO som brukes i fremstilling av basisk ildfastmateriale. Det produseres en rekke forskjellige produktkvaliteter. Til de beste kvalitetene stilles det meget strenge kvalitetskrav til råstoffet.

< 0.15 % SiO₂, < 0,05 % Al₂O₃ og < 0.15 % Fe₂O₃.

Rensing av vann.

Brent kalk, lesket kalk: ASTM C 53.

Nøytralisering av syre.

Brent kalk, lesket kalk: ASTM C 400

Sulfittpulp fremstilling (papir).

Brent kalk: ASTM C 46

Fremstilling av kalsium karbid (CaC)

Tabell 40. Kvalitetskrav til kalkstein brukt til fremstilling av kalsiumkarbid.

CaCO ₃ %	MgO%	SiO ₂ %	Al ₂ O ₃ +Fe ₂ O ₃	S	P %	Referanse
> 97	<0.5	<1.2	<0.5	spor	<0.004	Bingham (1916)
> 97	<0.5-2.0	<1.0-3.0	<0.05-0.75	spor	<0.004-0.01	Lamar(1965)

KVALITETSKRAV TIL DOLOMITT.

Forekomster av dolomitt finnes overalt i verden og en del av de viktigste er nevnt i litteraturen. På side 7 finnes en tabell med analyser fra store leverandører av dolomitt på det Europeiske markedet.

Norge har fire produsenter av dolomitt:

- Hammerfall dolomitt A/S med tre brudd: Løvgavlen i Fauske kommune, Hammerfall i Sørfold kommune og Elsfjord i Vefsn kommune.
- Holmen Dolomitt A/S, med brudd i Granåsen ved Mosjøen i Vefsn kommune
- Franzefoss Bruk A/S, med brudd ved Hekkelstrand i Ballangen kommune.
- Entreprenør M. Isaksen, med brudd i Ertenvågdalen (periodisk drift) i Gildeskål kommune.

Samtlige brudd ligger i Nordland.

Av den dolomitten som produseres her i landet går over halvparten til fremstilling av Mg - metall, MgO og den elektrometallurgiske industrien. Videre går en god del til bruk som fyllstoff i bl.a. maling, plast, lakk, sparkel, gummi, isolasjon, ulike typer glass og kunstfibere. Noe brukes også som jordforbedringsmiddel og til miljøkalking av vann og vassdrag.

Til de forskjellige anvendelsesområdene stilles det forskjellige krav til dolomitträstoffs kjemiske sammensetning og/eller fysiske egenskaper. I det følgende er det gitt en oversikt over de generelle kvalitetskravene som stilles til noen av de viktigste anvendelsesområdene.

Tabell 41. Kjemisk sammensetning til dolomitt /dolomittprodukter som er på markedet.

	Spania	USA	USA	Uk	Norge	England	Tyskland
Oksyd i %	Stein	Brendt	Normal, lesket	Dødbrendt*	Stein	Stein	Stein
Anvendelse	glass	glass	glass	ildfast	filler	veipukk	dolime
CaO	31.1	56.61	47.95	56.90	30.6	32.5	31.5
MgO	21.7	40.29	34.13	40.07	22.0	18.0	20.2
Fe ₂ O ₃	0.10	0.13	0.11	0.9	0.03	0.8	0.4
Al ₂ O ₃	0.02	0.29	0.25	0.5	0.05	0.6	0.4
SiO ₂	0.05	0.57	0.47	1.0	0.6	2.0	0.5
Glødetap	47.0				47.0	45.1	47.0

Kilde: The Industrial Minerals Handybook II ,

Tabell 42. Oversikt over en del europeiske storleverandører av dolomitt med kvalitets - spesifikasjoner og anvendelser.

Lokalitet	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	R ₂ O ₃	CaO	MgO	Gl.tap	Anvendelse
South Yorkshire	1.4	0.7	0.9	1.6	31.2	19.7	46.1	Doloma produksjon
North East Derbyshire	0.5	0.2	0.5	0.5	30.1	20.8	47.2	Doloma produksjon
Durham	0.25	0.15	0.6	0.75	31.4	20.2	46.8	Dolima produksjon
North Wales	2.0	0.6	0.8	1.4	32.5	18.0	45.1	Veimateriale
South Wales	1.2	0.5	1.1	1.6	32.1	19.5	45.6	Dolomaproduksjon
Scotland	1.2	0.5	0.3	0.8	30.1	20.9	46.5	
Eire Kilkenny	1.5	0.15	0.8	0.95	30.8	20.75	46.0	Dolome produksjon
Belgia	0.2	0.1	0.3	0.4	29.9	21.5	48.0	Doloma produksjon
Norge Hammerfall	0.6	0.05	0.03	0.08	30.6	22.0	47.0	Mg og MgO- produksjon Fyllstoff
Tyskland	0.5	0.4	0.4	0.8	31.5	20.2	47.0	Doloma produksjon
Spania	0.8 0.05	0.6 0.02	1.0 0.10	1.6 0.12	30.7 31.1	18.3 21.7	47.0 47.0	Doloma produksjon

Doloma = dødbrent dolomitt. R₂O₃ = Al₂O₃ + Fe₂O₃

Fig. 1: Kalkspatmarmor i nedlagt brudd på Evenestangen.

Fig. 2: Kalkspatmarmor i nedlagt brudd på Evenestangen..

Fig. 3: Oversiktsbilde, Sandstrand kalkspatmarmorfelt.

Fig. 4: Farget, båndet kalkspatmarmor i veiskjæring ved Trøsen.

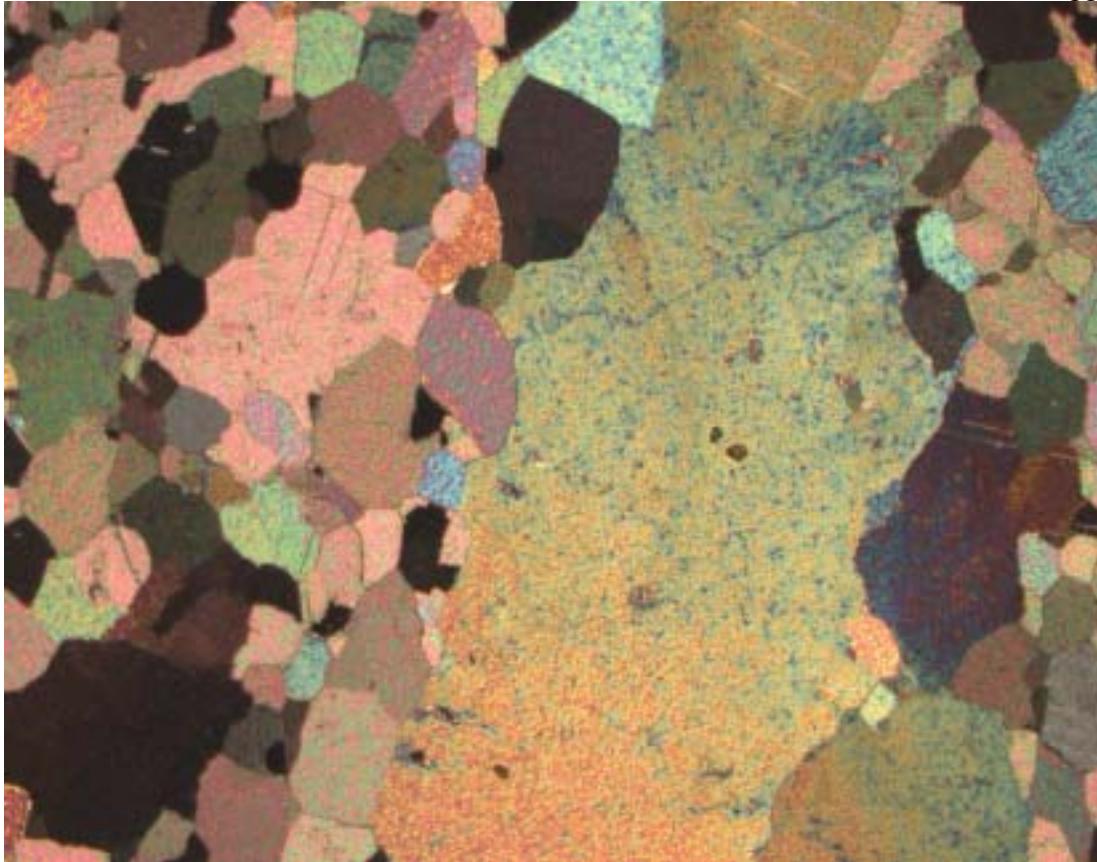

Fig. 5: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket EV. 96-4.

Fig. 6: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket EV. 96-7.

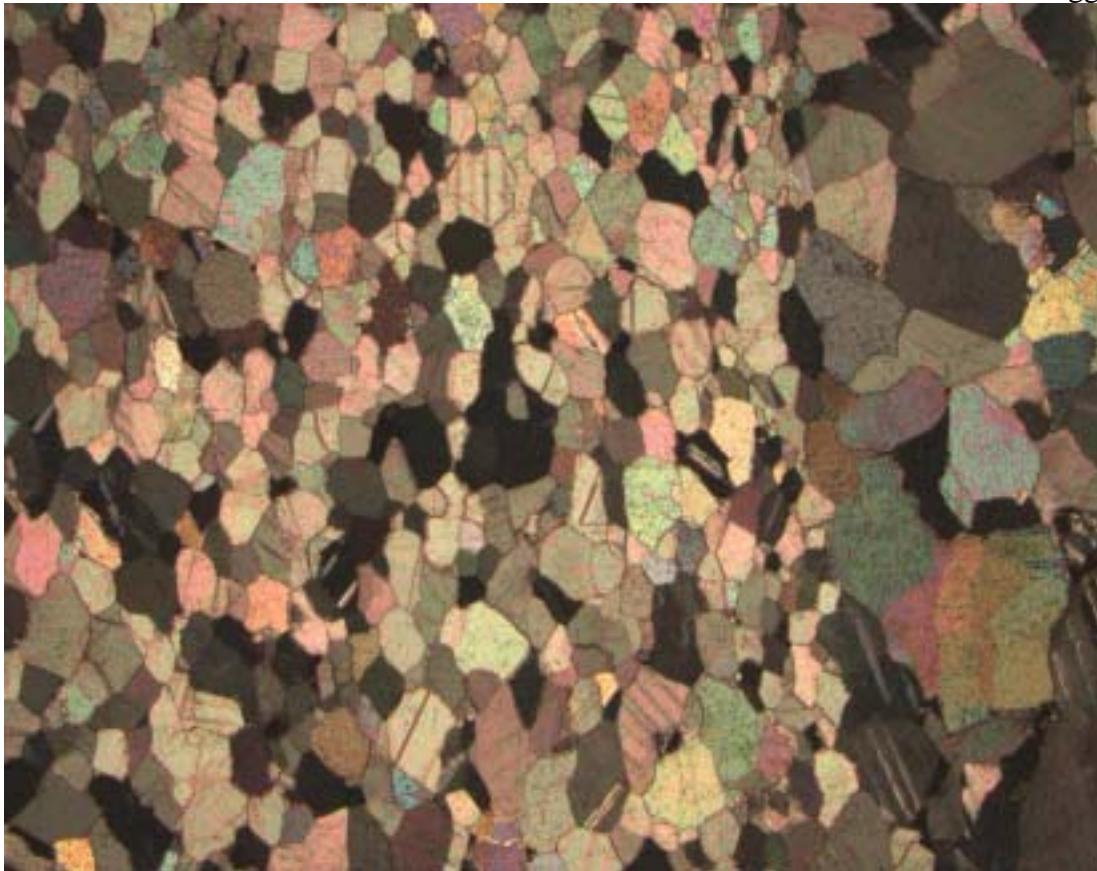

Fig. 7: Mikrostrukturer i dolomittmarmor tilhørende Evenesflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø. 97-117.

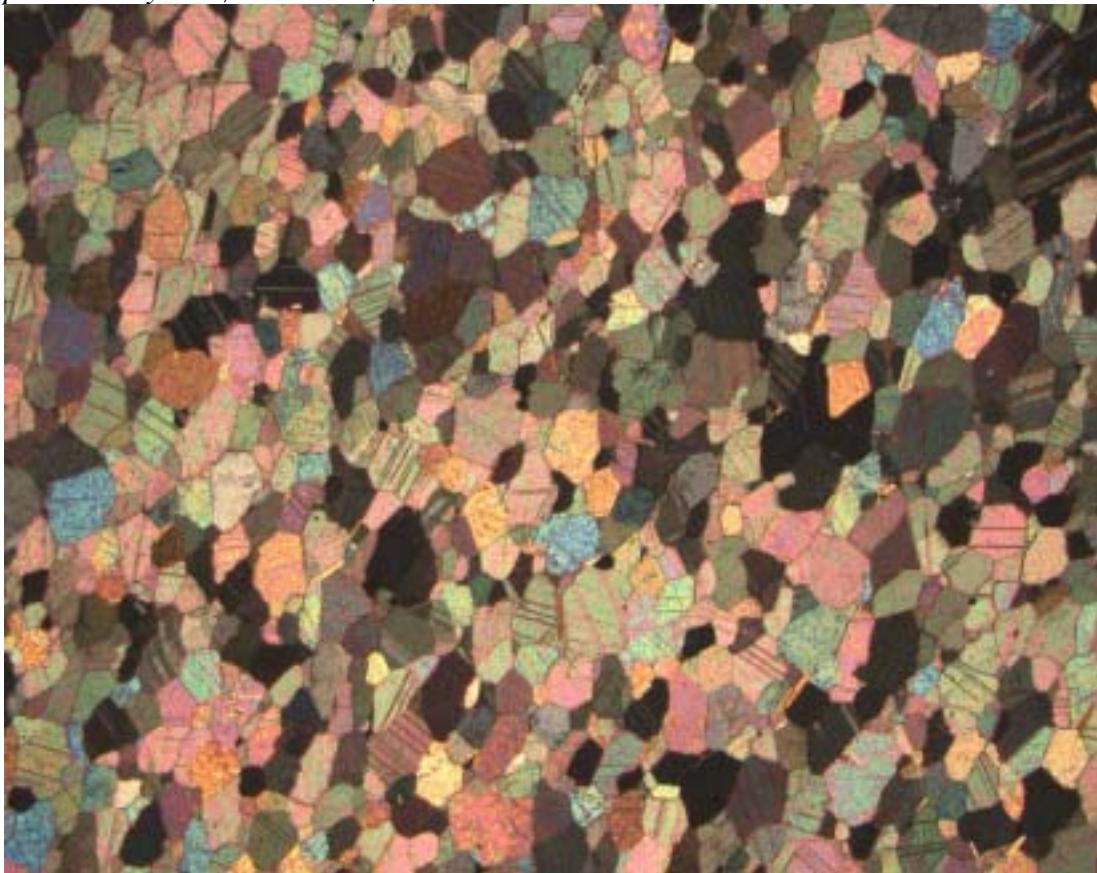

Fig. 8: Mikrostrukturer i dolomittmarmor tilhørende Evenesflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø. 97-155.

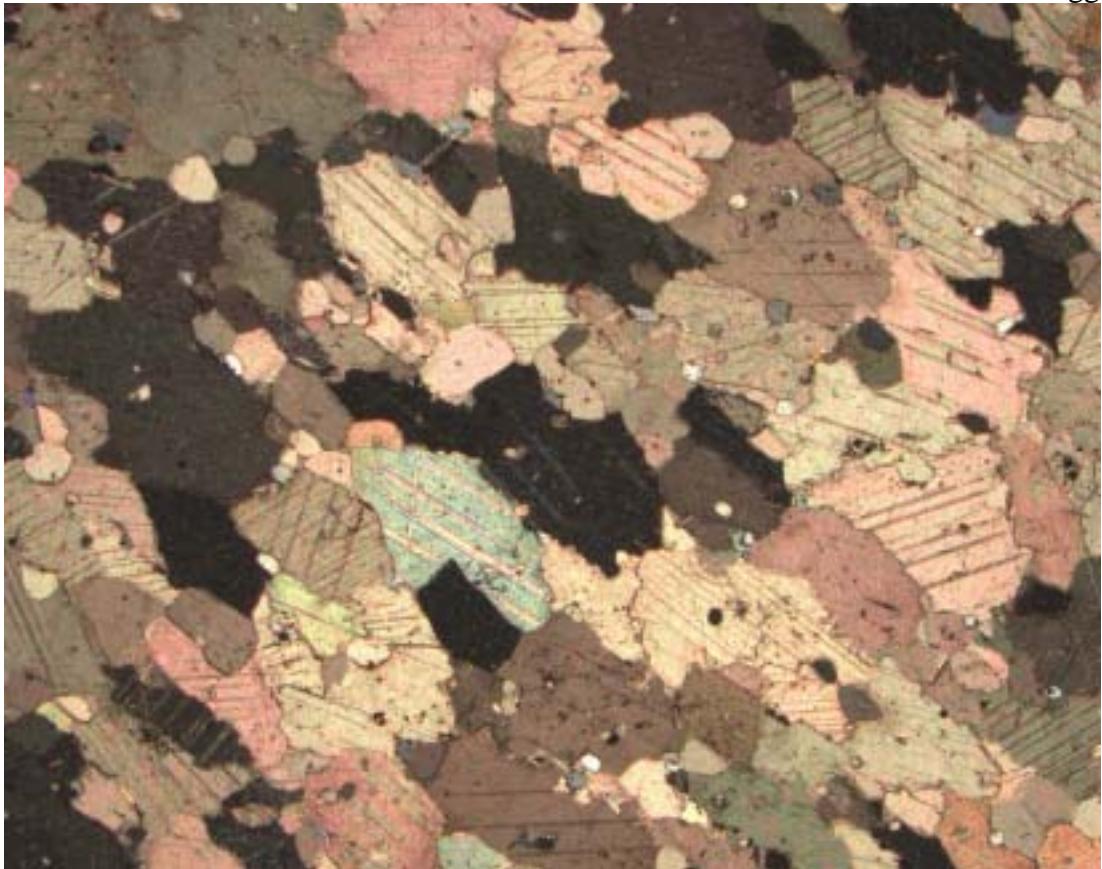

Fig. 9: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø.97-95.

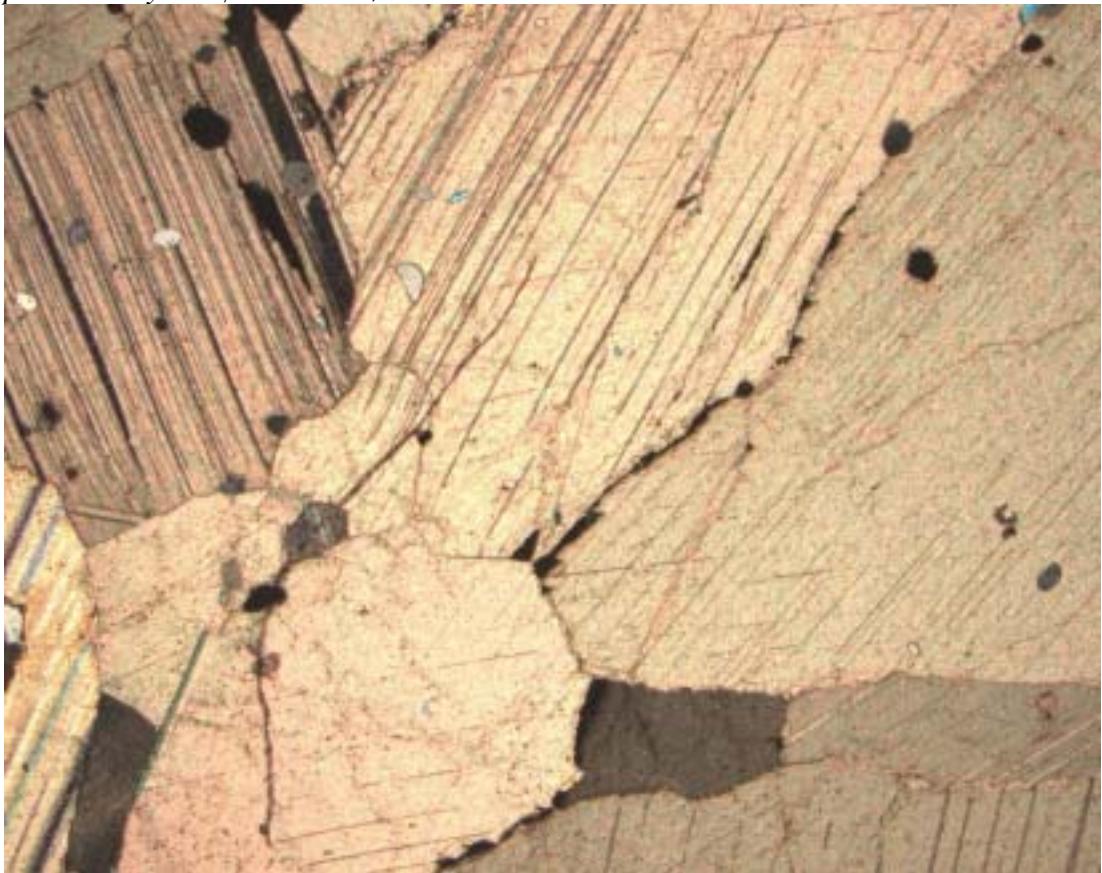

Fig. 10: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor tilhørende Evenesflaket.
Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø.97-104

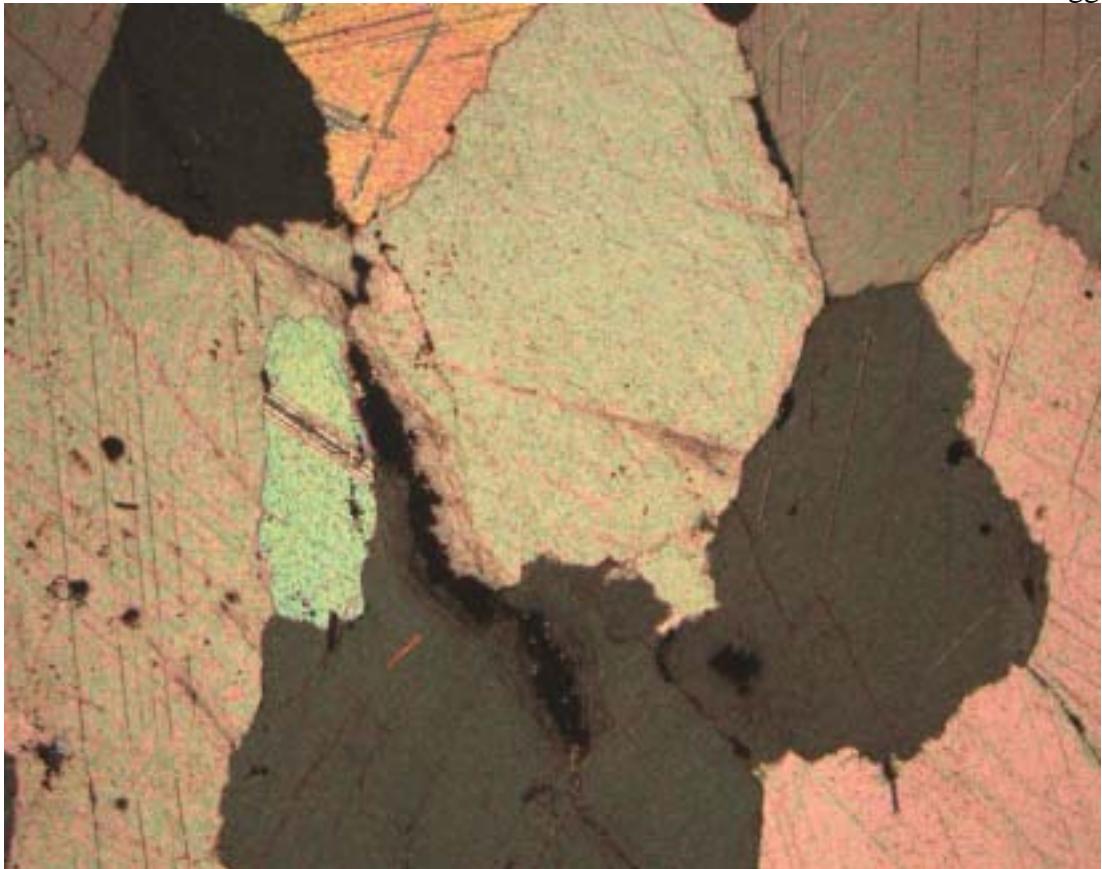

Fig. 11: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Ramstadflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø.97-133.

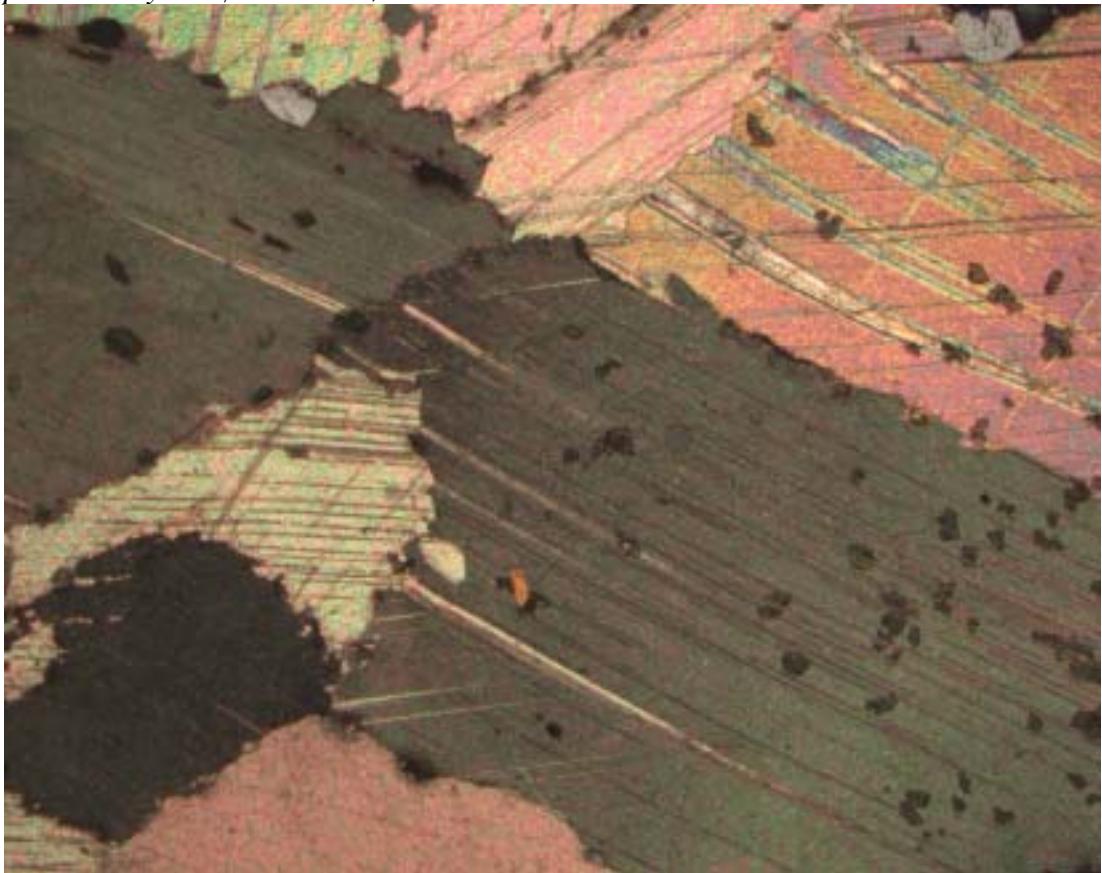

Fig. 12 Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Ramstadflaket. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø.97-157.

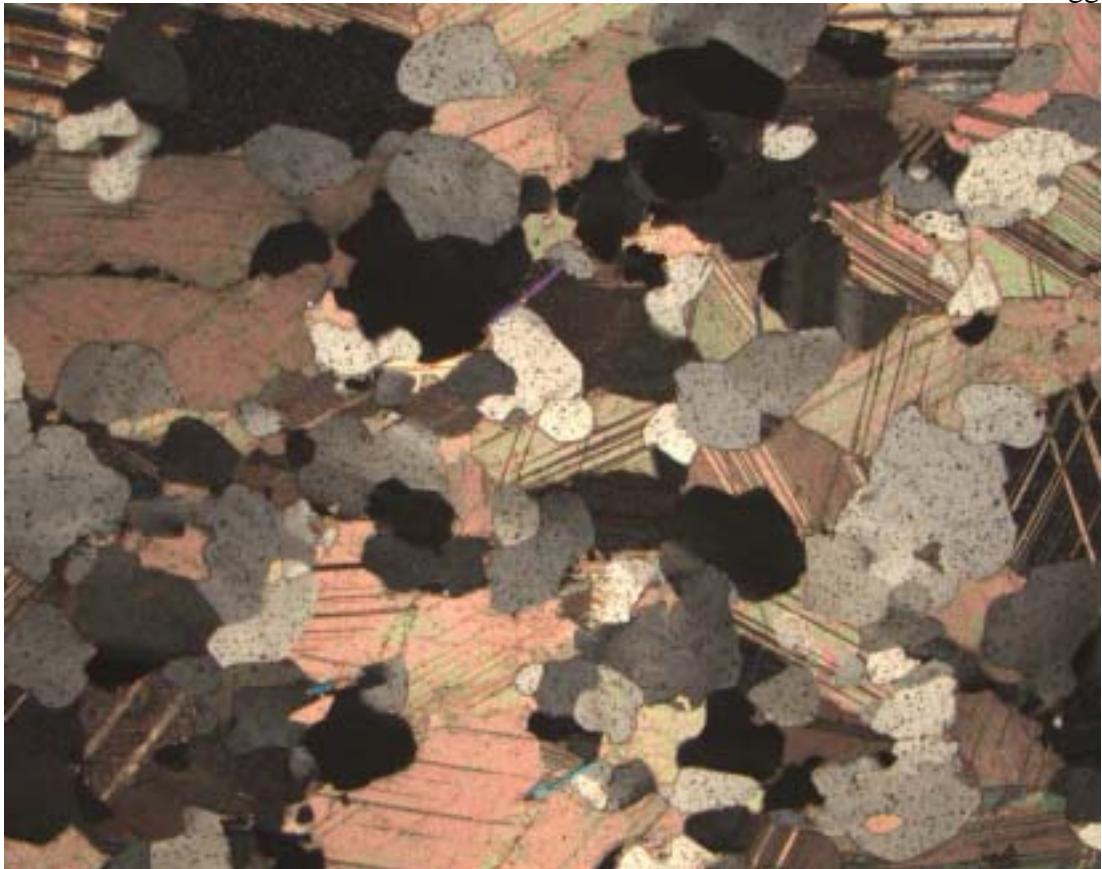

Fig. 13: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket A.98-3.

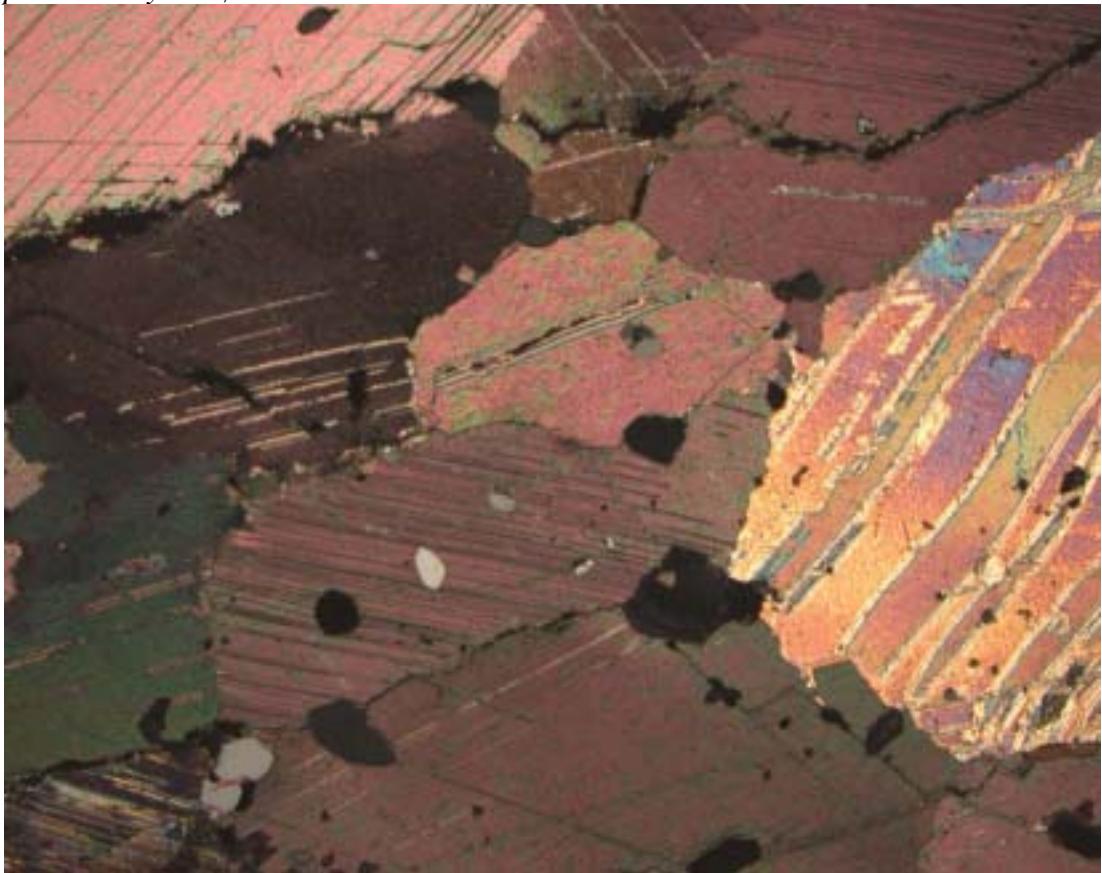

Fig. 14: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket A98-15.

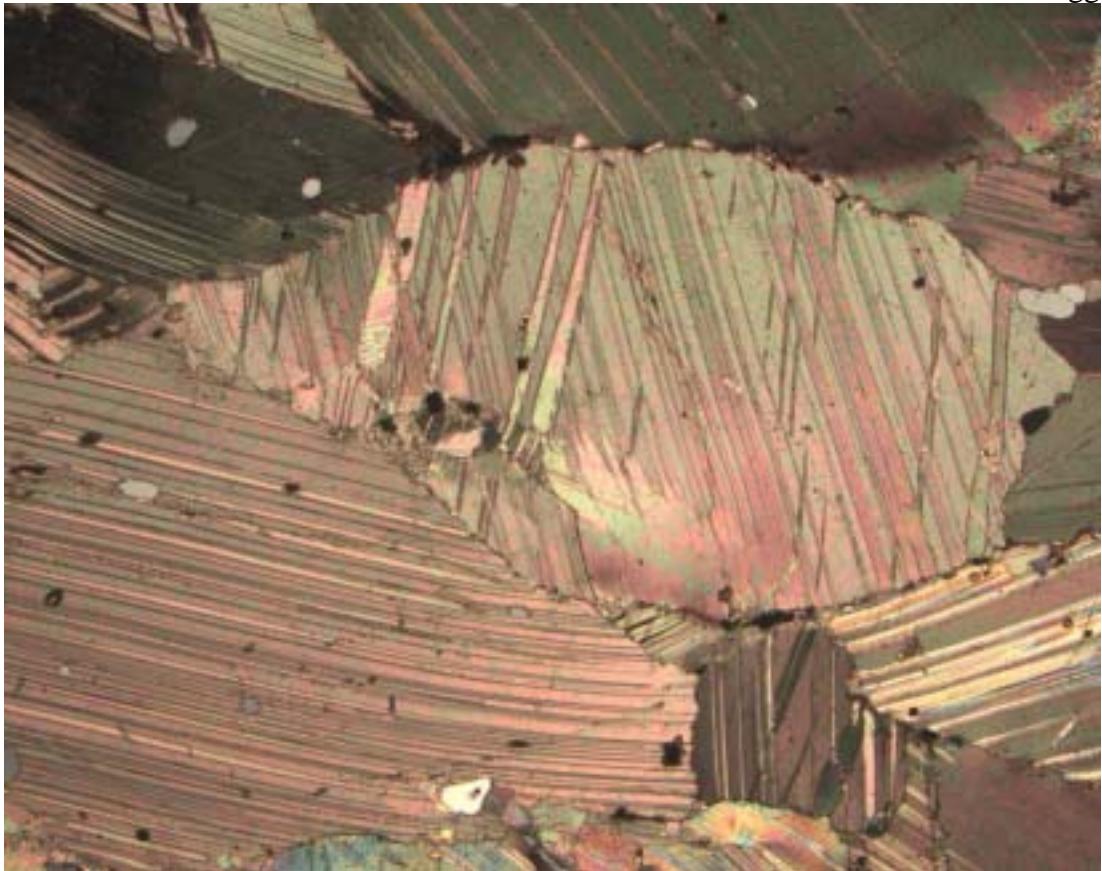

Fig. 15: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket A.98-10.

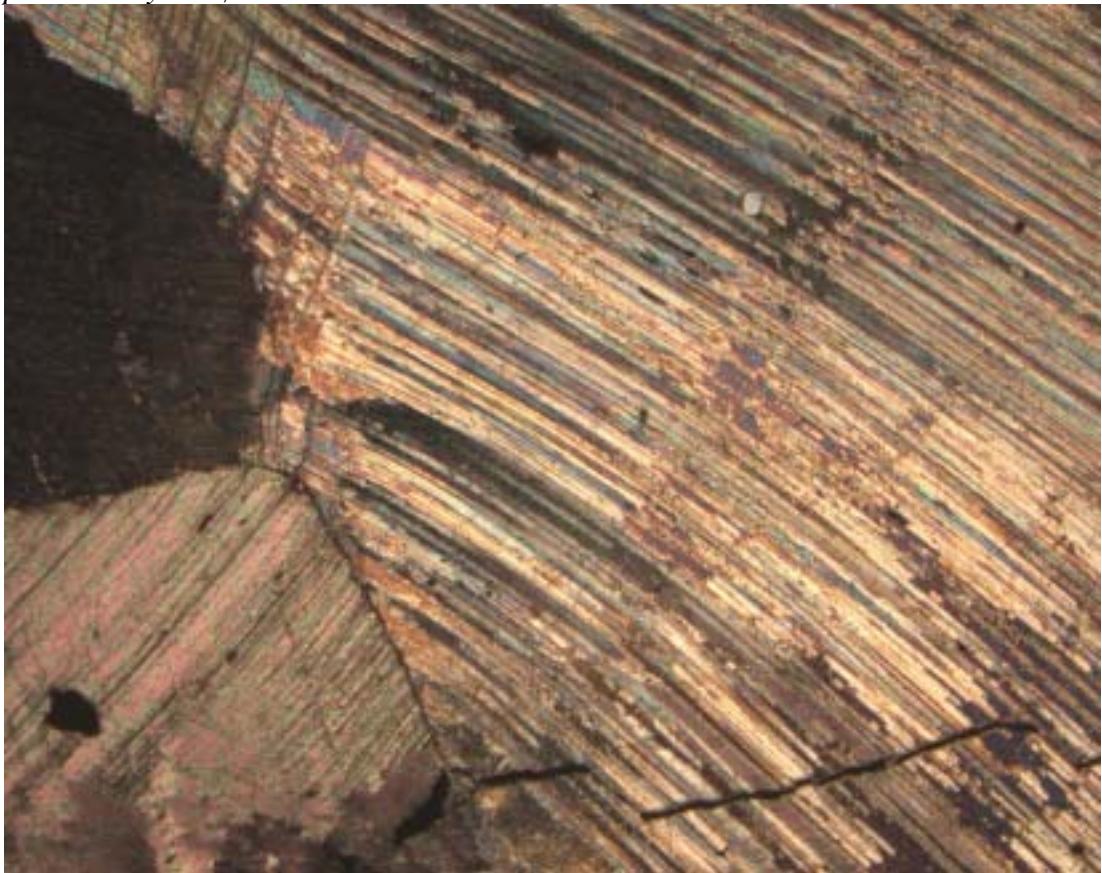

Fig. 16: Mikrostrukturer i kalkspatmarmor fra Fjelldalsheia. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket B.98-16.

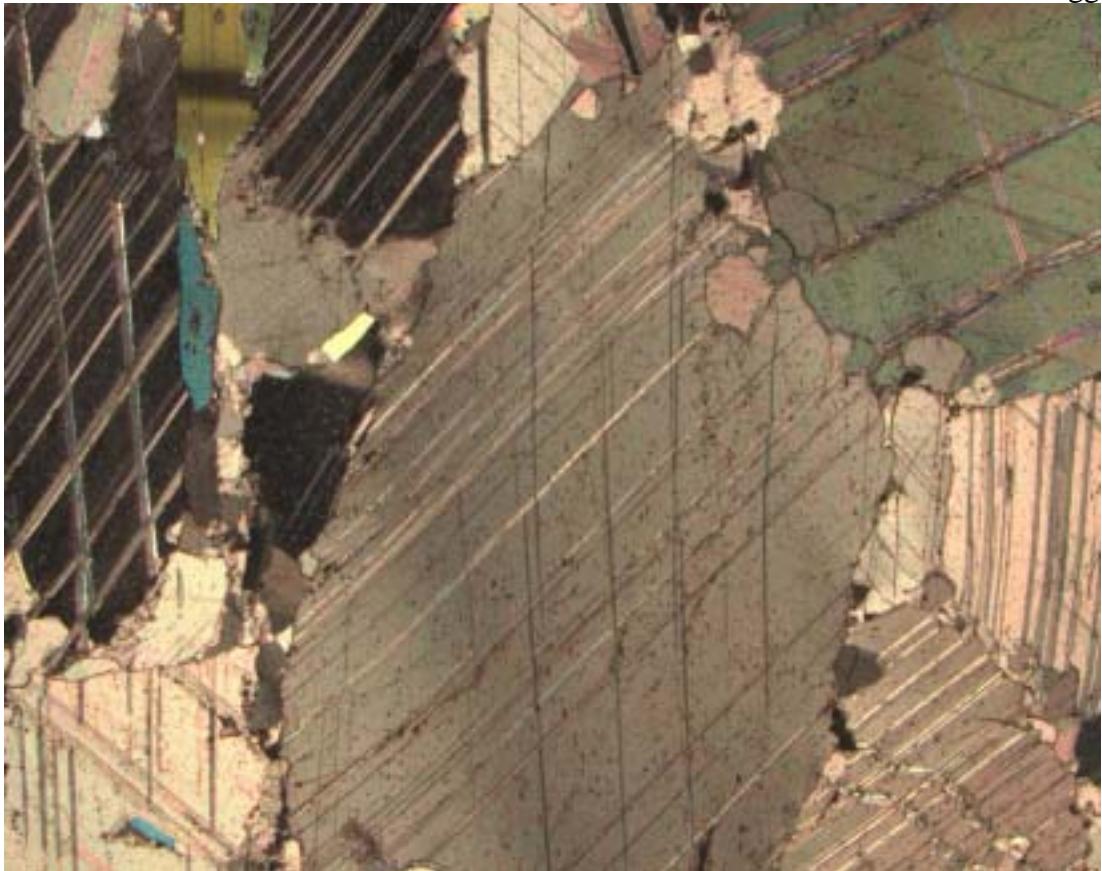

Fig 17: Mikrostrukturer i dolomittmarmor fra Ramstad. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket A.97-156.

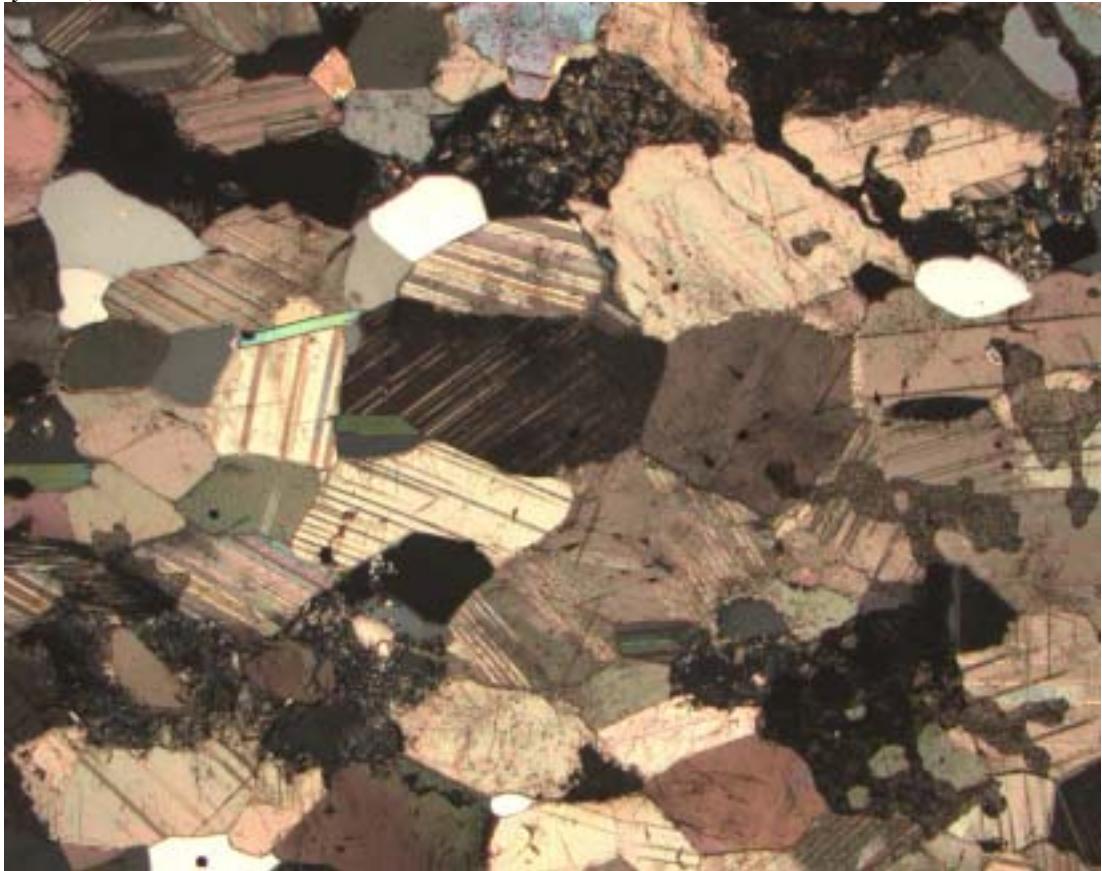

Fig. 18: Mikrostrukturer i dolomittmarmor fra Ramstad. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket A.97-160.

Fig. 19: Mikrostrukturer i dolomittmarmor fra Blåfjellvatnet. Gjennomfallende polarisert lys. Prøve merket Ø.97-147.

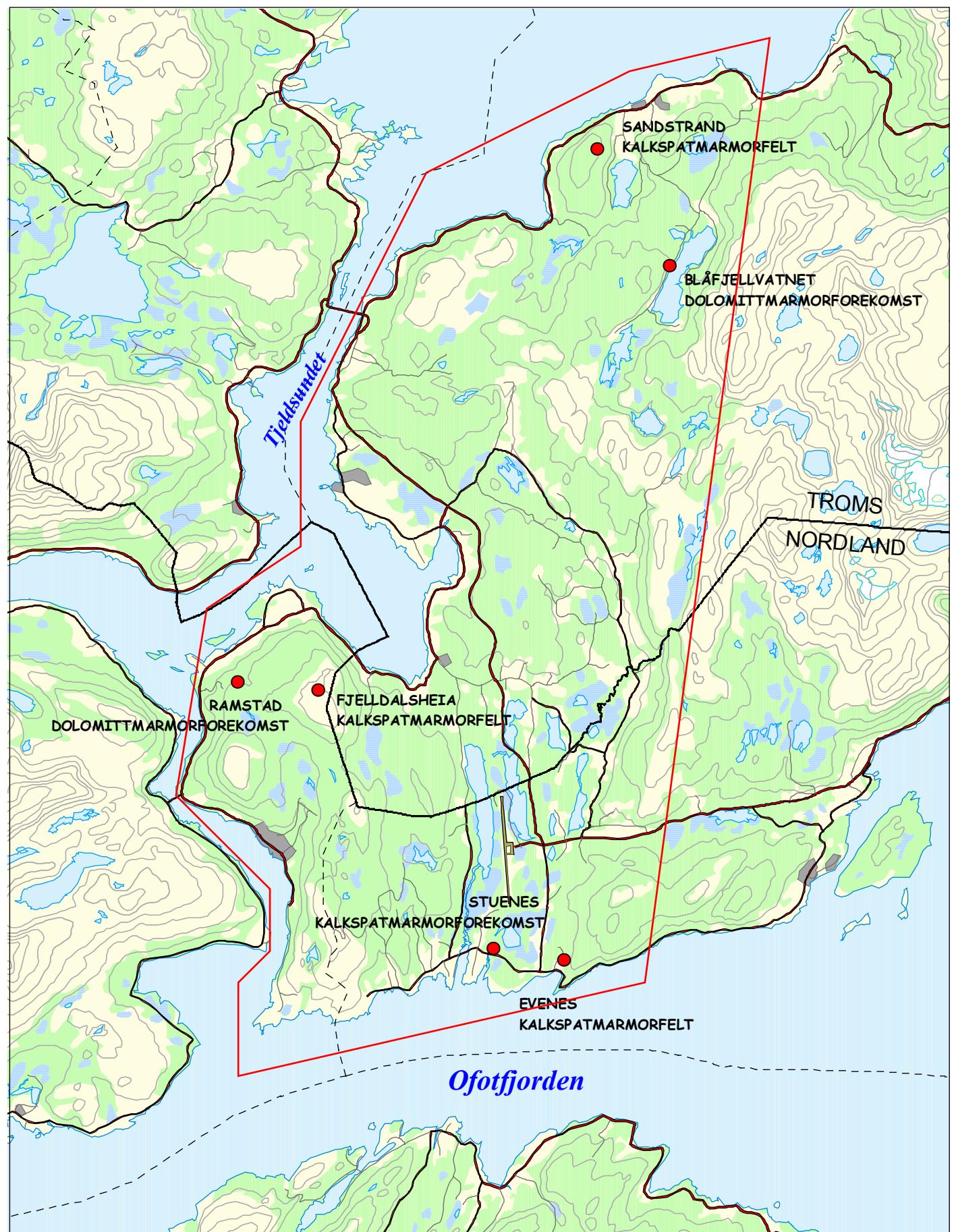
Fig 20: Ramstad dolomittforekomst og Fjelldalsheia kalkspatmarmorfelt.

Fig 21: Stuenes kalkspatmarmorforekomst og Evenestangen kalkspatmarmorfelt.

Fig 22: Blåfjellvatnet dolomittforekomst og Sandstrand kalkspatmarmorfelt.

KART OVER UNDERSØKT OMRÅDE

Avgrensning av undersøkt område

NGU Rapport 2003.009
Kartbilag 1

GEOLOGISK KART SKÅNLAND, EVENES, TJELDSUND. (NORDLAND OG TROMS FYLKER)

TEGNFORKLARING

LØSAVSETNINGER FRA KVÄRTERTIDEN

Grus, sand og leire hovedsaklig elve- og havavsetninger

BERGARTER FRA JORDENS URTID (PALEOZOIKUM) OG OLDTID (NEOPROTEROZOIKUM)

ØVERSTE DEKSESERIE: OMDANNEDE DYP- OG SEDIMENTÆRE BERGARTER FRA NEOPROTEROZOISK TIL TIDLIGSILURISK TID, SKJØVET PÅ PLESS I SILURTIDEN UNDER DEN KALEDONSKE FJELLKJEDEDANNELSELSE

Bogendekket; omdannede og sedimentære og dypbergarter fra antatt neoproterozoisk tid med hoy omdannelsesgrad

1 Detaljert garbet for det meste som amfiboltinser, hornblendelevs som garben, hornblendit

2 Granitt og pegmatitt

3 Granittisk gneis

4 Kalkspatmarmor, middels til mørkgrå

5 Granatamfibolitt, bänder, midskifer; lysgrå med sviglags. I vekslig med kvartsitisk; mot Steinslandfjellets marmor og Tangenfjellet er det hornblendekalkglimmerskifer med staurølt og kyanit og stevdis silimanitt

6 Glimmerskifer, jernmalmtrefnende

7 Kvartsitt til feltspatisk kvartsitt, lysblå til hvit, serisittisk

Evenesstangtfliket; omdannede bergarter fra neoproterozoisk til tidligsilurisk tid med hoy kaledonsk omdannelsesgrad

Dypbergarter som opptrer i de forskjellige skyveflakene, men muligens ikke i Evenestangtflikets mørke kalkspatmarmor

Dolomit, gabbro, amfibolt og hornblende blotskifer

Sedimentære bergarter

Tangsfjellet, tektonisk blanding av sterkt mylonitiserte bergarter antatt å tilhøre Langmarksfjelten og Steinslandfjellet

8 Ikke innlett. Sterkt mylonitiserte bergarter; hovedsakelig markgråbåb kalkspatmarmor i vekslig med glimmerskifer, kvartsitt og dolomit

9 Kalkspatmarmor, homogen til avskjæret middels til mørkgråbåb, midskifer med amfiboltinser og hornblendeklorofyllater

Dolomit

12 Glimmerskifer, kvartsitt med blott og lysglimmer, mylonittisk

13 Kvartsittmylonitt

14 Kalkspatmarmormylonitt, stevdis dolomittisk, svart, fin til tettkornet

Evenestangtfliket med bergarter fra silurisk tid*

15 Kalkspatmarmor, gråvit, grovkornet med skikt og bånd av lysgrå middelskornet kalkspatmarmor; gullfylt forvirrende. Ofte er den nær opp til tangsfjellet kalkspatmarmor med kremfarget

16 Dolomit; hvit til svart finkornet, gulfornittet og stevdis med grønne fargeband, grovkornet ofte glimmerskifer

17 Dolomit, gråvit til svart, tyntskistet, finkornet; ofte temmelig homogen men middelskornet og middels til markgråbåb bånd og stevdis omdannet til hvite grovkornete kalspatbåb og -flammer

Ramstadfjellet, med bergarter fra kambrisisk tid*

18 Hvit grovkornet kalkspatmarmor; hvit forvirrende

19 Hvit grovkornet kalkspatmarmor, med litt flammer og bånd av lysgrå middelskornet

20 Hvit grovkornet kalkspatmarmor, med litt flammer og bånd av lysgrå middelskornet

21 Hvit grovkornet kalkspatmarmor, med litt flammer og bånd av lysgrå middelskornet

Ukjent tilhørighet og dannelsesmåte

22 Paragneiss og slitasjesterk knadd med staurølt, kyanit og granat og stevdis silimanitt

Langmarksfjelten, ukjent tilhørighet og alder

23 Kvartsplagioklastitgranatskifer

24 Kvartsitt

25 Kvartsglimmerskifer

26 Konglomerat med kvarts, kalkspat- og dolomitmarmorboller og få amfiboltoller

Marmor av ukjent tilhørighet og dannelsesmåte

27 Kalkglimmerskifer

Steinslandfjellet, med bergarter fra neoproterozoisk tid*

28 Kalkspatmarmor, homogen til svakskistet middels til mørkgråbåb, middelskornet med amfiboltinser og hornblendeklorofyllater

Marmor av ukjent tilhørighet og dannelsesmåte

29 Grå og hvit marmor, udføresiert

GAUSVIKDEKKOMPЛЕKSET; OMDANNEDE SEDIMENTÆRE BERGARTER FRA NEOPROTEROZOISK TID, OG KORTSKJØVNE DYPBERGARTER FRA TIDLIG PROTEROZOISK TID; SKJØVET PÅ PLESS I SILURTIDEN UNDER DEN KALEDONSKE FJELLKJEDEDANNELSELSE

Sedimentære bergarter med hoy kaledonsk omdannelsesgrad

antatt å tilhøre Narvikdekket

30 Ikke innlett. Kalspat- og dolomitmarmor, gråvit og skifer

31 Kalspat og dolomitmarmor, gråvit til hvit fra neoproterozoisk tid*

32 Kvarts- og plagioklastisk glimmerskifer med glimmerskifer stevdis med granat, hornblende og staurølt; ikke innlett, stevdis tektonisk blandet med silver av bergarter tilhørende den nedre deksemrådet

Glimmerskifer, antatt tilhørende Narvikdekket

33 Omdannede dypergarter med hoy kaledonsk omdannelsesgrad

antatt stevdis tilhørende Narvikdekket, og stevdis grunnfjell

34 Amfibolt, gabbro og stevdis tonalitt. Ukjent opprinnelse, men ved skyvegrense mot Evenesdekket antatt midtordovicisk oljefeltfragment

35 Pegmatitt

Sedimentære bergarter, mylonitisert, kortskjøvet antatt basale neoproterozoiske

sedimenter avsatt på kortskjøvne antatt tidligproterozoiske grunnfjellsbergarter

36 Kvartsitt

Ortognasier, antatt mylonitiserte kortskjøvne tidligproterozoiske

grunnfjellsbergarter med middels hoy omdannelsesgrad

37 To-feltspat mylonitisert ortogneiss (pseudometa-skarpe) med blottstilset amfiboli

To-feltspat glimmer-ortogneiss, granittisk gneis og gneisgranit

STEDEGEN BERGARTER FRA JORDENS URTID (PREKAMBIUM)

Sedimentære bergarter fra antatt neoproterozoisk tid, middelsgrad omdannet ved overskyvingen av de kaledonske dekkene

38 Basalkonglomerat, kvartsitt og kvarts- og mikroklinisk glimmerskifer, ikke innlett

OFTOGRUNNFJELLSKOMPLEKSET; STEDEGEN BERGARTER FRA ANTATT TIDLIGPROTEROZOISK TID, STEVDIS MIDDLEGRADSDOMMANNET VED OVERSKYVNINGEN AV DE KALEDONSKE DEKKENE

Gang og dypergarter

39 Granitt, syenitt og granittisk gneis, grovkornet

40 Granitt, syenitt og granittisk gneis, finkornet

41 Amfibolt/gabbro/doleritt (Tjeldøyta)

GEOLOGISCHE SYMBOLER

Bergartsgrense

Skjeggrasen

Mindre skyveforskning, antatt senkaledonsk

Forskning eller sprekk, stevdis kun laktatt ved flybildetolkning

Regional normalforskning, taggene peker ihop mot den nedforskede delen

Forskning med fall angitt (10 m NV; toddrett; vannrett)

A Snittlinje

* Kjemostratigrafisk aldersbestemmelse på kalspatmarmor med karbon og strontiumisotoper er utført av V.A. Melezhik.

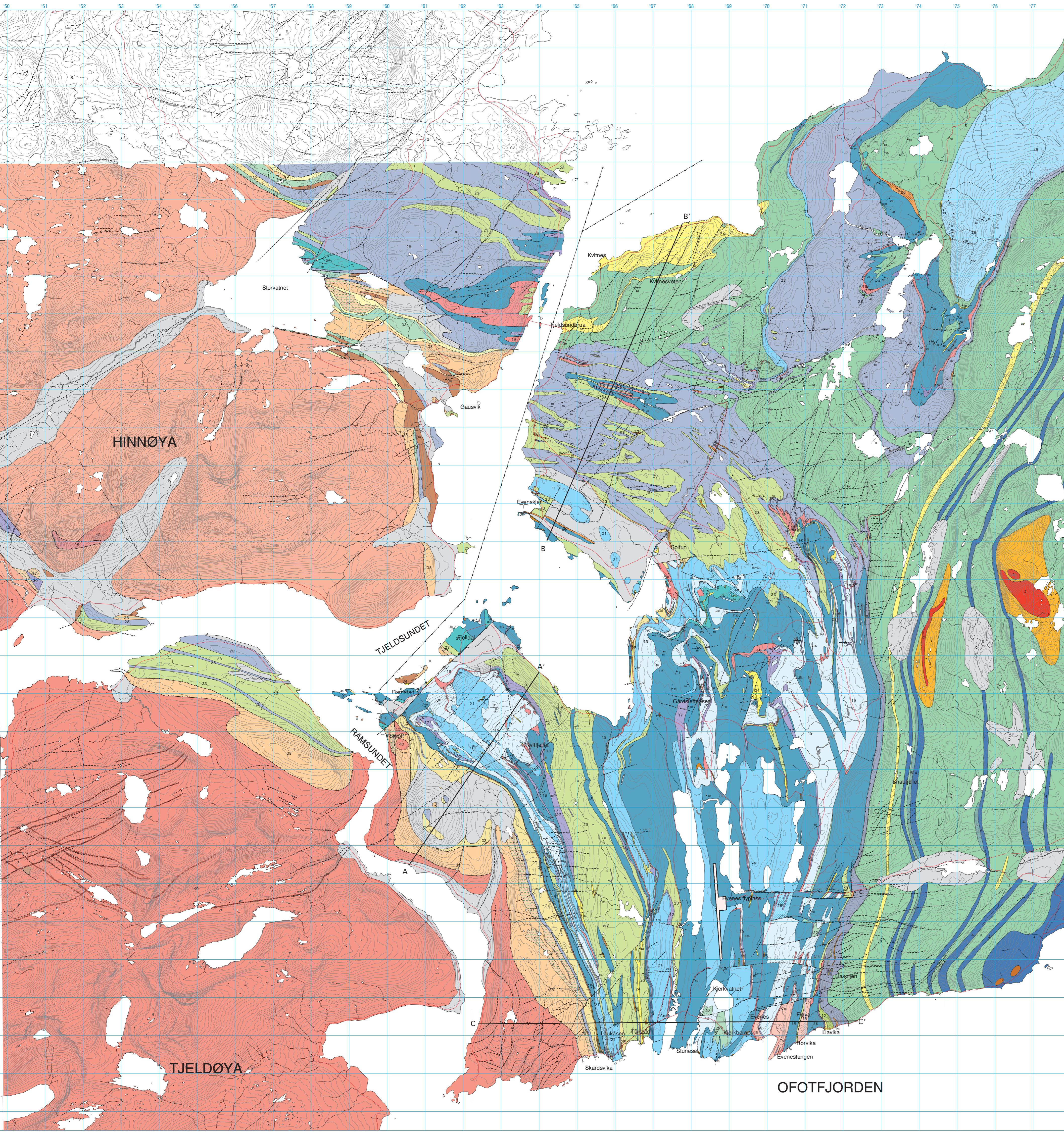
Kartet er sammenliknet med Norges geologiske undersøkelser av K.B. Zwart med hjelp av G. Motuz, V.A. Melezhik, D. Roberts og A. Solli. Området er kartlagt i årene 1995 til 2000 i forbindelse med NGU-prosjektene: Karbonatkomplekset i Evenes (270503) og Skånlund (270519).

Kartleggende geologer: K.B.Zwart, G. Motuz, V.A. Melezhik, D. Roberts, A. Solli og T. Gjelsvik og med hjelp av geologistudentene B. Rafalsen, K. Skoglund og T. Staer. Tidligere geologer som har gitt vesentlig bidrag til kartet er J.M. Bartley, L.J.O. Bjørklund, M. Gustavson og M.G. Stenberg.

Sammenstillingen er avsluttet i november 2001.

Kartet er laget i ArcInfo av T. Sardal, 2001 og modifisert av A. Solli, 2002.

0 5 Km.

Evenestangen kalkspatmarmorfelt

- Rosa kalkspatmarmor
- Dolomitt, hvit til svart, finkornet
- Grå- hvit kalkspatmarmor båndet
- Gråvit og lysgrå båndet kalkspatmarmor
- Hvit kalkspatmarmor, grovkornet
- Kalkspatmarmor mørkgrå til svart tynnbandet
- Paragneis og skifer, kyanitt- og staurolittførende

MgO variasjon

Variasjon i vekt %

- 0.16 - 2.15
- 2.15 - 4.88
- 4.88 - 9.56
- 9.56 - 16.14
- 16.14 - 23.69

Evenestangen kalkspatmarmorfelt

